

Espercsi hivatal

A

BIHARI REF. EGYHÁZMEGYE

NAGYVÁRADON

1911 SZEPTEMBER 29-ÉN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE

NAGYVÁRAD

NYOMATOTT LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1911.

A

BIHARI REF. EGYHÁZMEGYE

NAGYVÁRADON

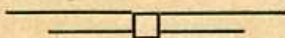
1911 SZEPTEMBER 29-ÉN TARTOTT

KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

KIADTA:

AZ EGYHÁZMEGYE

NAGYVÁRAD

NYOMATOTT LASZKY ÁRMIN KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1911.

A bihari református egyházmegye 1911. évi szeptember hó
29-ik napján Nagyváradon tartott őszi rendes közgyűlésének

JEGYZŐKÖNYVE.

Jelen voltak: Sulyok István esperes, Bary József
gondnok elnöklete alatt:

Szemess László, Csák Máté, Lévai Mihály, Surányi
Lajos, Major Gyula, Kiss Antal lelkészi, — K. Nagy
Sándor, dr. Miskolczy Ferenc, Kurovszky Ferenc, dr.
Szegedy Lajos, Tatár Zoltán világi tanácsbírák; Csernák
Béla, Holkó József lelkészi, dr. Thury László, Lukács
Ödön világi jegyzők, dr. Thury Kálmán e. m. ügyész;
Eröss Károly, Eszenyi Károly, Kajcsa Lajos tanítókép-
viselők.

Az egyházak képviselőitében: Ártándról: Zsigmond
Ferenc lelkész, Molnár Lajos gondnok, Bsztmártonból:
Kiss Antal l., Mészáros Elek g., Biharról: Kállay Sándor
l., Gy. Szabó Lajos g., Biharkeresztesről:

....., Biharpüspökiből: Bugyi Sándor l.,
Feltóti Dénes g., Biharszentjánosról: Szemess László l.,
Doszlop Mihály g., Borsról: Papp László l., Varga
Miklós g., Bojtról: Bán István l., P. Nagy Lajos g.,
Csökmőről: Szabó Bertalan l., Tóth István g., Darvasról:
Molnár Vincze l., Csapó Dezső fg., Élesdről: Dávid
Gyula l., Pusztai András g., Fugyiból: Nagy Elek l.,
Erdődi Lajos g., Fugyivásárhelyről: Varga Gedeon l.,
Bélfenyéri János g., Furtáról: Csernák Béla l., H. Szabó
Sándor g., Hegyközc satárról: Szücs László l., Magyar
István g., Hegyközkovácsiból: Szokolay Béla l., Davi-
dovics József g., Hegyközpályiból: Sz. Szabó István s. l.,
Szabó Mihály g., Hegyközsáldobágyról: Bokross Bene-
dek l., Kovács Sándor g., Hegyközüjlakról: Bugyi Mihály
l., Petri Imre g., Kismarjáról: Leel Össy István l., Székely
István pr., Kisszántóról:

Kiss István g., Köröskisjenőről: Hegedüs Ferenc l.,
 Köteles Lajos g., Mezőtelegről: Falussy Károly l.,
 , Mezőtelkiből: id. Nyeste István l.,
 Debreczeni Márton g., Nagykakucsból: Ács Endre l.
 Lőkös Sándor g., Nagykerekiből: Lévy Mihály l., Dr.
 Papszász József, Nagyszántóról: Deák József l., Zétenyi
 Kálmán g., Nagyváradról: Csák Máté l., Sulyok István l.
 Füredi László pr., Sinka László pr., Nyüvedről:.....
 , Lovass Lajos g., Örvéendről: Biró
 Ferenc l., Fülöp József g., Paptamásiból: Major Gyula
 l., Dózsa Imre g., Pelbárthidáról: Holkó József l., Dézsi
 Sándor g., Pósalakáról:.....
 Pusztatoldról:..... , Nagy Károly pr. tanító,
 Pusztajlakról: Doma Gyula l., Szilágyi Imre g., Révről:
 Kulcsár Endre l., H. Géczi Mihály pr., Siterről: Csuto-
 ros Elek l., Váralyai Lajos g., Szalárdról: Surányi Lajos l.
 Szász János g., Zsákáról: Vadon Miklós l., Farkas Kál-
 mán pr., Jákóhodosról:..... , Kendi Sándor
 g., Váncsodról: Bethlendy Sándor l., Szőke István g.,
 Váradlesről: Konrád Géza l., Juhász Lajos g.

127. szám. Sulyok István esperes a következő buzgó
 imádsággal és üdvözlő beszéddel nyitja meg a gyűlést:

Mi Urunk és Istenünk! Aki magadat világossággal
 mintegy öltözettel vetted körül (Zsolt. CIV 2), akinél
 egyedül lakozik a tökéletes bölcsesség és a teljes tudo-
 mány, alázatos könyörgésünket emeljük Hozzád, midőn
 anyaszentegyházad dolgaiban foglalatosa lenni akarunk.

Megvalljuk és nem titkoljuk el, hogy a gyarlóság
 fejünkhöz köttetett; az értelem bennünk csak rész szerint
 való (1 kor. 13. 9.); tükör és homályosság által látunk
 csupán; akarunk ugyan a jóra, de nádszálként
 könnyen ingadoz. Hogy a reánk bizottakat hiven végez-
 hessük: áldott Szentlelked kegyelmére és támogatására
 van szükségünk.

A hívő és bizó ember imádságával kérünk óh Uram,
 hogy nyisd meg magas egeidet és hallgasd meg kérésün-
 ket. A tégedet körülhullámzó örök világosság tüztengeré-
 ből bocsáss alá csak egyetlen fénysugárt, hogy annak ragyo-
 gásával tisztán lássuk és felismerhessük a kötelességet,
 amelynek teljesítésére elhívtál bennünket. Lelked csodás
 ereje illessen meg minket és szálljon le reánk, hogy

gyarló akaratunkat minden tántorgás nélkül országod építésének szolgálatába állithassuk.

De azt is tudjuk Atyánk, hogy sem aki plántál, valami; sem aki öntöz; hanem Isten, aki előmenetelt ad (1 kor. 3. 7.). Azért esedezve kérünk, hogy összegyülekezésünket, itt végzett munkánkat, elfogyhatatlan nagy kegyelmedből, amelyet ügyünk, anyaszentegyházunk, a te Fiad, a Jézus Krisztusnak véren megváltott öröksége iránt annyiszor megbizonyítottál, — tedd áldásossá; hadd erősödjenek napról-napra ennek fundamentom kövei, hadd növekedjünk mindannyian hitben, reményben és szeretetben, hogy megszenteltessék a te neved közöttünk és térjen arra dicséret, dicsőség és tisztesség, örökkön-örökké. Amen.

Nagytiszteletű és tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

Mielőtt a tárgyalás alá kitűzött ügyek bírálásához kezdenénk, méltóztassék megengedni, hogy a megjelentek szívélyes üdvözlése mellett becses figyelmüket néhány percre igénybe vegyem.

Azok előtt, kik a fővárosi hírlapok közelebb mult heti számaikat olvasgatták, több hírlapban feltűnhetett néhány közleménynek ez a szokatlan címe: „*A protestánsok nagy hete.*” Csakugyan ritka eseményszámba mehet, s talán ismét hosszú évtizedek fognak elmulni, míg akár a véletlen, akár a bölcs tervszerűség reform. anyaszentegyházunk ügyének munkásait ilyen hatalmas számban hozza össze hazánk fővárosában.

Azokat a kifejezetten protestáns, még inkább reform. jellegű gyűléseket, melyek a mult hét folyamán Budapesten megtartattak: a rajtuk kívül állók vagy távolról szemlélők nagy jelentőségökben igazán és helyesen aligha méltatták. Sőt sorainkban is akadhatnak, akik kellő értékelésökben tévednek s egyházi életünkre való kihatásukat vagy egyáltalában nem, vagy csak felületesen bírálják el. Ezért szükségesnek és indokoltnak tartom, hogy néhány rövid reflexiót fűzzek a szóban forgó gyűlések jelentőségéhez.

A gyűlések sorozatát, amint méltóztatnak tudni, az O. R. L. E. kongresszusa nyitotta meg. Ez az egyesület első sorban a lelkészeknek anyagi és szellemi ügyével

foglalkozik ugyan, de minden kétségen túl van, hogy nagy jelentősége az egyház vitális érdekeinek szempontjából nem kicsinyelhető. A lelkészegyesület arra a nagy szociális kérdésre akarja fölhipni nemcsak az egyház ügyeinek intézésével foglalkozók, hanem hiveink figyelmét is, hogy a megváltozott viszonyok között a lelkészi állás nagy jelentősége és társadalmi súlya csak úgy tartható fenn, ha a lelkészek anyagi helyzete a kor követelményeinek megfelelően rendezést nyer. Mert elképzelhetetlen, hogy az a lelkész, akinek javadalmazása jóformán a több mint félszázaddal ezelőtti viszonyok figyelembe vételével, vagy talán még ennél is régebbi időben állapított meg, akár falun, akár még inkább a városi gyülekezetekben, társadalmi állásának megfelelően élhessen és azoknak a nagy feladatoknak, követelményeknek, amelyek személyéhez és családjához fűződnek, minden tekintetben eleget tehessen. Tehát egyházi fontos érdek követeli, hogy ez a tarthatatlan helyzet mindazon faktorok bevonásával, amelyek e tekintetben segítségül lehetnek, megváltozzék és ez a kérdés jóindulatu figyelemben és támogatásban részesüljön. Amennyiben pedig korunknak mozgalmas élete szellemi és anyagi téren egyaránt folyton újabb és újabb harcok elé állítják a lelkészi kart, nemcsak kívánatos, de elengedhetetlenül szükséges, hogy lelkészeink tudományos készsége, gyakorlati ismerete azon a magas nivón álljon, amelyen rendelkezni tudnak mindazokkal a fegyverekkel, amelyeknek hirtokában hiveink anyagi és vallás erkölcsi életébe áldásos hatást gyakorolni képesek. Mivel régi igazmondás, hogy a vas a vason élesedik: tehát a lelkészeknek ez az egyesülése azt a nemes célt is szolgálja, hogy tudományos és társadalmi nagy kérdésekben az egyházépítés nagy munkájában egymást támogatva, erősítve járjanak el.

Az egyházi életrevaló hatás tekintetéből sulyban és jelentőségben kiváló figyelmet igényel a Kálvin-szövetség, ez az alig pár éves egyesület, mely az elszintelenedő és hanyatló egyházi élet regenerálását tűzte ki céljául és olyan egyháztársadalmi tevékenységet akar megteremteni, amelynek nyomában az Ezékiel próféciájában említett mezőn a barna csontok megelevenedése jár. A Krisztusi egyháznak, közelebbről a ref. egyháznak azt a nagy és

iga
tar
va
az
hit
do

má
vo
mi
alk
me
un
áll
sol
lai
vá
a
ke
sár
az
eg
an
gel
ma

ny
„P
szö
tek
sőt
zár
pe
zu
me
oly
és

fel
mi
ny

igaz missióját kívánja a mindennapi életben megvalósítani, mely az egyént a szónak legteljesebb jelentésében valódi keresztyén jellemmé, magát az egyházat pedig azzá az intézménnyé változtatja, melyben a tiszta evangéliumi hit, az egyéni, családi és társadalmi élet áldásos és boldogító forrása lesz.

Végtelen nagy baj reánk nézve, hogy mi magyar reformátusok az egyházi, társadalmi életben a törvény által megvont határokon belül, az egyesülésben rejlő nagy erőt még mindig nem tudjuk őket eléggé érzékeltetni a cselekvés és alkotás vonalába beállítani. — Akkor, mikor az egész világ mozog körülöttünk, minden társadalmi közület a *viribus unitis* elvnek nemcsak hangoztatása, de megvalósításával áll csatasorban célja érdekében. Mi magyar reformátusok csak néhány embert állítunk Sionunk omladozó kőfalaira, azt várva tőlük, hogy mint a nagy fogság után a választott nép, egyik kézben a fegyverrel, másik kézben a vakoló kanállal tömjék be a mindegyre szaporodó réseket, melyeken át az ellenség belső területeink elfoglalására törekszik, ahelyett, hogy arról gondoskodnának, hogy az egyházépítő nagy munkában a maga részét minden egyén ki vegye. Kétségen kívül ez a gondolkodás az oka annak, hogy a Kálvin-szövetség iránt nagyobb melegséggel viseltetni nem tudunk s tagjai közzé nagyobb számmal sorakozni nem akarunk.

Az egyesülés szükségességére a gyakorlati eredmények felmutatásával figyelmeztetett s intett bennünket a „Presbyterium alliance“ a világ presbyteri egyházának szövetségi nagygyűlése, melyre a művelt európai nemzetek ref. egyházai Britániából, Franciaországból, Sveicből, sőt az Oceánon túlról, Amerikából is elbocsátották hozzáuk küldötteiket. Jövő egyházi életünknek milyen szép perspektíváját nyitná föl előttünk, ha magyar ref. egyházunkban is az erőteljes belmissiói tevékenység indulna meg, amely külföldi hittestvéreinknél az egyházat, vallást olyan drága, megbecsülhetetlen kincsnek mutatja az egyéni és társadalmi életben egyaránt.

Ha a történelem ítélőszéke előtt a jövődőért való felelősséget vállalni akarjuk, pedig vállalni kell: akkor minden késedelem nélkül vessük munkára kezeinket mindnyájan; első sorban a lelki pásztorok, azután a presbyterek

s egyházunknak minden nemesen érző és gondolkozó tagjai. A reformáció, amelynek zászlóján ezek a jelszavak ragyognak: „Ecclesia temper reformari debet“ pihenést, szünetelést nem ismer; mert a stagnálás maga halál. A lelkek reformálása munkájának pedig egyetlen pillanatot sem szabad elmulasztani. Azért atyámfiak: Sursum corda; fel a szivekkel, a munka mezeje széles, szinte beláthatatlan, az aratni való sok, de az arató ma még igen kevés. Csak a kezdet nehéz. Alakítsuk meg minden gyülekezetben mindenekelőtt az ifjúsági gyülekezeteket, tömörítsük munkás testületben ifjainkat, akiké a jövő. Ennek megtételére egyházi felsőbb hatóságunk is szorosan kötelez. A parochialis körök belmissiói munkálkodását indítsuk meg mindenütt; adjunk részt testvéreinknek az isten országa építése nagy munkájában. Az elvetett mustár magból terebélyes fa, a kicsiny borsszemből India gazdagsága lett: bátran remélhetjük tehát, hogy egyházépítő, becsületes munkálatunktól sem fog elmaradni a gondviselő Isten áldása.

Még csak azt az indítványt teszem, szíves hozzájárulásukat kérve, hogy egyházkerületünk új püspökét Főtiszteletű dr Balthazar Dezső urat, akit oly nagy remények és váradalmak között egyházainknak csaknem egyetemes szavazata állított a vezetőhelyre, jelen közgyűlésünk jegyzőkönyvének megküldésével tisztelettel és szeretettel üdvözljük; továbbá hogy megboldogult püspökünk, dr Erőss Lajos emlékére létesített alapítvány növelésére egyházmegyénk közönsége a közíg. pénztár terhére legalább 50 K adománnyal járuljon.

Ezek után szívélyes üdvözlésem megismétlésével a mai napra összehívott közgyűlésünket megnyitom.

128. szám. Az egyházmegye elnöksége a megbízó levelek beszédésére, a szavazati joggal jelenlevők számbavételére, a gyűlés folyamán szólani kívánók följegyzésére Csernák Béla jegyzőt jelöli ki, aki jelenti, hogy a megbízó leveleket rendben találta s a jelenlevők névsorát fölolvassa (lásd a jegyzőkönyv elején).

Az egyházmegyei közgyűlés az egyházközségek megjelent képviselőit igazolja.

129. szám. Távolmaradásukat kimentették: Telegdy József, világi tanácsbíró; Szigeti Elek b.-keresztesi; Szalay Pál h.-pályii; Zagyva Gyula nyüvedi; Siposs János

pó
hoKe
tel
kö

eg

eg

12
mi
eg
sze
téssz.
167
véd

pósalakai; Nyikos Sándor pusztatoldi; Szabó István jákóhodosi lelkészek,

akiknek mulasztását közgyűlésünk igazolt-nak jelenti ki.

130 szám. Távolmaradását előzetesen nem igazolta: Keresztesi Károly kisszántói lelkész; képviselőt nem küldtek a biharkeresztesi, mezőtelegdi és pósalakai egyház-községek.

A közgyűlés az elmaradottak névsorát további eljárás végett az esperesnek kiadja.

131. szám. Sulyok István esperes indítványára az egyházmegye közgyűlése

a tiszántuli egyházkerület szép reményekre jogosított püspökét, főtiszteletű és méltóságos dr. Baltház Dezső urat, egyházkerületünk püspöki székében szívesen üdvözli, s kéri a kegyelem Istenét, hogy ifju püspökünk munkálkodását anyaszentegyházunkra áldásossá tegye.

132. szám. Sulyok István esperes indítványára az egyházmegye közgyűlése

boldogult nagy püspökünk, néhai dr. Eröss Lajos ur emlékét megörökítő alapítványhoz ötven koronával járul, amely összeg kiutalására az esperest felhatalmazza.

133. szám. A tiszántuli reform. egyházkerület 121—1911. sz. határozatával a vallás- és közoktatásügyi miniszter 18203—1911. sz. a. kelt felhívása az ifjúsági egyesületek mielőbbi szervezését ismételten elrendeli s a szervezésekről az esperes útján december 31-ig jelentést vár.

Az egyházmegye közgyűlése újból fölhívja az egyházközségeket, hogy kebelökben ifjúsági egyesületeket szervezzenek s eljárásuk eredményéről az esperesi hivatalt december 15-ig értesítsék.

134. szám. A tiszántuli egyházkerület 123—1911. sz. határozatával a vallás- és közoktatásügyi miniszter 16735—1911. sz. alatt a tanítók és óvónők gyermekvédelmi és patronágetevékenységének felkeltése érdekében

kiadott rendeletét a tanítók és óvónők figyelmébe melegen ajánlja.

Az egyházmegye közgyűlése az egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvében mellékelt miniszteri rendeletre a lelkészek, tanítók, tanítónők figyelmét azzal hívja fel, hogy a gyermekvédelmi és patronáge tevékenységben úgy az iskolában, mint az iskolán kívül buzgólkodni sziveskedjenek; a gyermekvédelem minden mozzanatáról a „Gyermekvédelem Lapja”-ból nyerhetnek tájékoztatást, amely közlőnyt illetékes hatóságuk útján a lap kiadóhivatalától (VII. Wesselényi-u. 6.) kérhetik.

135. szám. A tiszántuli egyházkerületi közgyűlés 125 1911. sz. határozatával a madarak és fák napjának iskolai ünnepély gyanánt való rendszeresítését engedélyezi.

Az egyházmegye közgyűlése, tekintettel az egyházkerület határozatára, utasítja az iskolaszékeket, hogy a tavasszal tartani szokott iskolai majálisok helyett a madarak és fák napját iskolai ünnepélyek gyanánt rendszeresítsék s a tennivalókra vonatkozó tájékoztatásokat az „Országos Állatvédő Egyesülettől (IX. Ernő-u. 11.) szerezzék be.

136. szám. A tiszántuli egyházkerület 158—1911. sz. határozatára tekintettel

az egyházmegyei közgyűlés utasítja az egyházakat, hogy a díjleveleket mindenkor a 318—1910. sz. egyházkerületi végzésben kiadott minta szerint állítsák ki.

137. szám. A tiszántuli egyházkerület 279—1911. sz. határozatával értesíti egyházmegyénket s egyházközségeinket, hogy az olyan közbirtokossági erdők eladásánál, amelyekben egyházközségeink, iskoláink, lelkészeink, tanítóink is arányrészekkel birnak, a földmívelésügyi miniszter előzetes megkérdezését helyénvalónak látja, de hozzájárulásától nem tehető függővé az egyházi törvényeink által biztosított szabadrendelkezési jog gyakorlása.

Az egyházmegye közgyűlése az egy-

13
282—
2469—
dalmás
ingatlan
állapítá
a föld

13
szám a
sz. hatá
1.
1898. I
az egyh
osztásán
2.
nyokat
sítsék;
3.
községe
előirt
kedjenel
4.

30-ig te
mutatót
társegyh
jelben a
gekről;
házközsé
mellé ir
van, me
tanyák,
polgári
képezik,
kult, szó

házkerület határozatára az egyházközségek
figyelmét ezennel fölhívja.

138. szám. A tiszántuli egyházkerületi közgyűlés
282—1911 sz. a közli a m. kir. pénzügyminiszter
2469—1911 sz. értesítését, mely szerint az egyházi java-
dalmások (lelkészek, tanítók) haszonélvezésében levő
ingatlanokból eredő jövedelem a IV. oszt. ker. adó meg-
állapításánál számba nem vehető, tehát ez a jövedelem
a földadón kívül más adóval meg nem terhelhető.

Az egyházmegye közgyűlése a minisz-
teri értesítést tudomásul veszi, s arra a
lelkészek és tanítók figyelmét fölhívja.

139. szám. A tiszántuli egyházkerület 289—1911
szám alatt tekintettel az egyetemes konvent 155 és 238
sz. határozataira, fölhívja az egyházmegyéket, hogy

1. területükön levő összes polgári községeknek az
1898. IV. t.-c. alapján megállapított hivatalos név alatt
az egyh. I. t.-c. 105. §. szerint egyházhatósági be-
osztásáról gondoskodjanak;

2. a területükön levő egyházközségeket és szórva-
nyokat az I. t.-c. 10. §-a alapján szabatosan minő-
sítsék;

3. kívánják be az anya, leány vagy fiók egyház-
községekre vonatkozólag az egyh. I. t.-c. 12. §-ban
előírt egyességet, s azok jóváhagyása tárgyában intéz-
kedjenek;

4. eljárásuk eredményéről 1912. évi szeptember
30-ig tegyenek jelentést, s ehez csatoljanak pontos név-
mutatót; és pedig a) az anya egyházközségekről, b) a
társegyházközségekről, minden egyesnél mellé írva zár-
jelben a társegyházközséget; c) a missiói egyházközsé-
gekről; d) a leány egyházközségekről; e) a fiók egy-
házközségekről; f) a szórványokról; minden egyesnél
mellé írva zárjelben az egyházközséget, melyhez beosztva
van, megjegyeztetvén, hogy azok a puszták, telepek,
tanyák, majorok és egyéb lakott helyek, melyek azon
polgári község határának kiegészítő részeit (külterületét)
képezik, mely polgári községben az egyházközség ala-
kult, szórványoknak nem tekinthetők.

Az egyházmegye közgyűlése utasítja a
presbyteriumokat, hogy a kívánt munkála-

tokat elkészítsék, s folyó évi december 1-ig az esperesi hivatalba beterjesszék.

A missiói bizottságot pedig megbizza, hogy a presbyteriumok munkálatait felülvizsgálja, s az egyházkerületi közgyűlés által kívánt összes feladatokat oly időben végezze el, hogy munkálatát a tavaszi egyházmegyei közgyűléshez beterjeszthesse.

140. szám. A tiszántuli egyházkerület 290 – 1911 sz. a. értesíti egyházmegyénket, hogy a közalapi tőkekamat segélyeknek megfelelő tőkeösszegek folyósítása tárgyában kimondotta, hogy

1. a 623—1909. sz. egyh. ker. határozat szerint folyósított kölcsönökre nézve az egyházi I. t.-c. 15. §-ában előírt jóváhagyás a tőkekamat segélyeknek egyházmegyei és egyházkerületi ajánlásában benfoglaltatván, a megfelelő kölcsönök, illetve adóslevelek további közgyűlési határozatok mellőzésével, az egyházmegyei elnökség által az ajánlást kimondó egyházmegyei határozatra, az egyházkerületi elnökség által pedig a 623—1909 sz. egyházkerületi határozatra való hivatkozással jóváhagyhatók;

2. a közalap végrehajtó bizottság által az egyetemes konvent 364—1909. sz. határozata alapján folyósított, s az egyházkerületi pénztárhoz megküldött összegeknek a jogosított egyházközségek javára kiadását oly kikötés mellett rendeli el, hogy a jogosított egyházközségek a felvett összegekről a szabályszerű adóslevelet kiállítani kötelesek.

Tudomásul szolgál.

141. szám. A tiszántuli egyházkerület 273 – 1911. sz. határozatával kiadja egyházmegyénknek a 606 – 1910. sz. határozatával elfogadott szabályrendeleteket.

Közgyűlésünk utasítja a lelkészeket s a presbyteriumokat, hogy a vegyes házasságok körül felelősség mellett, a kiadott szabályrendelet szerint járjanak el.

142. szám. A püspöki hivatal 4508 – 1911. sz. alatt véleményadás végett az esperesi hivatalhoz megküldötte „Szabályrendelet a tiszántuli ref. egyházkerületben a lelki gondozás teljesítéséről” című bizottsági munkálatot.

Ez
eg

tala
döt
ság
ház
terj

Ezzel kapcsolatban olvastatott az egyházmegyei lelkész-egyesületnek a tervezetre vonatkozó fölterjesztése.

Az egyházmegye közgyűlése megnyugvással látja, hogy a szabályrendelet-tervezet egyik főcélja, hogy az egyháztagek minél nagyobb számban vonassanak be az egyházi és hitéleti működés keretébe, másfelől nagyon helyén valónak találja, hogy az egyházkerületi közgyűlés gondoskodik azoknak a feladatoknak és teendőknek megjelöléséről, amelyek a lelkészre a lelki gondozás körében várnak. A tervezetről véleményét a következőkben foglalja össze: a) szervezet 1—6 §-ai változatlanul elfogadhatók; b) a 7. §. pontjai közül azok, amelyek a gyakorlati életet nem szolgálják s így szükségtelenek, elhagyandók; ilyenek a 7. §. e, l, n, o, p, r, s, x pontjai; c) a következő 9—13. §-ok változatlanul elfogadhatók.

143. szám. A tiszántuli egyházkerület püspöki hivatala 4508—1911. sz. alatt véleményadás végett megküldötte „Egyházlátogatási jegyzőkönyv tervezet” című bizottsági munkálatot. Ezzel kapcsolatban olvastatott az egyházmegyei lelkész egyesületnek a tervezetre vonatkozó fölterjesztése.

Az egyházmegye közgyűlése a tervezetet általánosságban elfogadhatónak találja. Az egyes pontokra a következő megjegyzéseket teszi:

a 12, 13 pontokat fölöslegeseknek találja;

a 15, 16 pontok elhagyhatók, mert a kérdésbe tett tárgyak úgy is bennfoglaltatnak az egyház vagyon leltárban;

a 46—61 pontok, az egyházközség lakóiról szóló szakasz egészen elhagyandó; a statisztikai adatok nem egyházlátogatástól egyházlátogatásig, hanem polgári év szerint szolgáltatandók be;

a 62, 64, 65, 66, 70, 73, 82, 87, 90,

105, 111, 117, 144, 145 pontok elhagyhatók; ugyancsak elhagyható a 152. pontnál a takarékbetétek könyvecskéinek száma stb.; a 154. és 162. pontokból pedig az utolsó mondat.

A VI. rovat (170—171) fölösleges.

Pótlandónak véli azonban az egyházmegyei közgyűlés a III-ik szakaszt oly irányban, hogy a vizsgálat a tanító működésére is kiterjesztessék: hivatalos tiszteben milyen szorgalommal jár el; milyen a növendékeivel szemben tanusított bánásmódja; betartotta-e tantervet, ha nem, mi volt annak az oka; alkalmazkodott-e az iskolai év folyamán a tananyag beosztásához; mulasztott-e s mily okokból tanítási időt; figyelemmel kísérte-e ugy a mindennapi, mint az ismétlő iskolákba járó növendékek magaviseletét az iskolán kívül; az isteni tiszteleteket látogatja-e, milyen a tanítás eredménye?

A 148 pontnál pedig kérdésbe teendő, hogy a tőkék, alapok kezelése az egyházkerületi szabályrendeletnek megfelelően történik-e?

144. szám. Az országos református lelkészi nyugdíj és özvegy árva gyámintézet 1912. év elején életbe léptetni szándékolt új ügyrendjének tervezetét a konventi előadó véleményadás végett megküldötte egyházmegyénknek. A tervezetet az egyházmegyei lelkészegyesület tárgyalta s véleményét a következőkben terjesztette az egyházmegyei közgyűlés elé:

Mindenekelőtt szükségesnek találja, hogy a tervezet mindazon pontjai, melyek a konvent egyik alkalmazottját, az előadót hatósági jogkörrel ruházzák fel, a helyes jogrendnek megfelelően átdolgoztassanak, mert a törvény rendelkezése nélkül a konvent egy alkalmazottját sem ruházhatja fel hatósági jogkörrel, ugyancsak átdolgozandók azok a pontok, amelyek a konventi előadót vagy megbízottját az egyházmegyei pénzkezelők fölülvizsgálására felhatalmazzák, az ilyen fölülvizsgálás felesleges akkor, amidőn a pénzkezelő minden ténykedéséért az egyház-

megye felelős s az előadó ur utazgatásai szükségtelen kiadásokat rónának az intézetre; jogtalannak tartja a lelkész egyesület azt is, hogy a nyugdíjazás alkalmával fölmerülő költségek az egyházmegye közíg. pénztárát terheljék. Az egész tervezet ezek figyelembe vételével újból alkotandó.

Az egyes §-oknál véleménye következő:

Törlendő a 20., 21., 22., 24. §.

25. §. Kivánatosnak tartja, hogy az intézet vagyonából az egyházközségeknek a konvent jelzálogilag biztosított kölcsönöket utalványozhasson.

A 42. §-ban körülírandó, hogy a lelkész belépési nyilatkozatát ki írja alá.

A 44. § odamódositandó, hogy a kilépett tag befizetett járulékait vagy azok bizonyos hányadát, kamat nélkül visszakaphassa.

A 48. § úgy szövegeztessék, hogy az olyan lelkész, aki mint nyugdíjazott tanár az intézetnél nyugdíj jogosultságra nem tarthat igényt, a járulékok fizetése alól felmentessék.

A 121. § világosabban szövegezendő.

A 123. § elmarad.

A 133. § odamódositassék, hogy a költségeket a nyugdíjintézet fedezi.

A 135. § felesleges.

A 143. §-nál kéri a lelkészegyesület az egyházmegyei közgyűlést, hogy fölterjesztésében egész súlyával odahatni törekedjék, hogy a nyugdíjazásnál a megkezdett szolgálati év egész esztendőnek számíttassék.

A 154. §-ban azt az emberséges intézkedést tartja kívánatosnak, hogy a gyámdíjak mindig annnak az évnegyednek végéig utalványoztassanak, amelyben a megszüntető ok bekövetkezett.

Az egyházmegye közgyűlése a lelkész egyesület véleményét magáévá teszi s megbizza az esperest, hogy fölterjesztését ily értelemben tegye meg.

145. szám. Sulyok István esperes beterjeszti „Esperesi jelentését“ az egyházmegye 1910. évi valláserkölcsei és anyagi állapotáról.

A közgyűlés az esperes jelentését tudo-

másul veszi, jegyzőkönyvében közétetni rendeli; egyházi és iskolai ügyeink felett féltő gonddal őrködő, hatáskörében apostoli buzgósággal eljáró esperesünknek pedig az egyházközségeink valláserkölcsei és anyagi állapotának minden jelenségét felölelő jelentéséért köszönetet mond.

146. szám. Miután Nagykakucson vasárnap délután csak imádság tartása szokásos

az egyházmegyei közgyűlés fölhívja a lelkészt, hogy a vasárnap délutáni istentiszteleteken, tekintet nélkül a megjelenők számára, biblia vagy káté magyarázatot tartson.

147. szám. Miután a pelbárthidai egyházközségben vasárnap délután a részvétlenség miatt nincsen isteni tisztelet

az egyházmegyei közgyűlés utasítja az egyház lelkészét, tanítóját, presbyteriumát, hogy a vasárnap délutáni istentisztelet megtartásáról gondoskodjanak.

148. szám. Fugyiban és Pósalakán hétköznapi napszakban nincs biblia magyarázat.

Az egyházmegyei közgyűlés utasítja a fugyibai és pósalakai lelkészeket, hogy az adventi hetek egy-egy hétköznapján biblia magyarázattal egybekötött istentiszteletet tartsanak.

149. szám. A révi és váradlesi missziói egyházakban vasárnap délután nincsen isteni tisztelet és a hétköznapi bibliamagyarázatok sincsenek gyakorlatban.

Az egyházmegyei közgyűlés, tekintettel arra, hogy a missziói lelkészek vasárnap délutánonként a missziói körben találhatnak elfoglaltatást, nem kívánja, hogy Réven és Váradlesen a vasárnap délutáni istentiszteletek megtartassanak, elvárja azonban a missziói lelkészeket, hogy a missziói központokban legalább is az adventi hetek egy-egy hétköznapján biblia magyarázatot tartsanak.

150. szám. A valláserkölcsei élet fokozását, a hitbuzgóság erősítését célzó munkásság a 87—1909. és 118—1910. sz. egyházmegyei határozatok dacára sem kezdődött meg még sok egyházközségünkben.

Az egyházmegyei közgyűlés ismételten utasítja a lelkészeket, hogy a tanítók s más intelligens hivek közreműködésével a téli hónapokban legalább havonta egyszer vallásos felolvasásokat tartsanak; utasítja az énekvezéreket, hogy ének karokat szervezzenek, s azokat hetenként legalább 2 órán oktassák; elvárja az egyházközségek előljáróitól, hogy társadalmi uton jótékony egyesületeket alakítsanak.

151. szám. Az esperesi jelentésből kifolyólag

az egyházmegyei közgyűlés utasítja a hegyközkovácsi-i egyházközség előjáróságát, hogy a konfirmáció kiszolgáltatásáról az egyházmegye által megszabott időben gondoskodjék.

152. szám. Az 1910 év végén egyházmegyénk népessége 64,252 lélek, ezzel szemben az urvacsorával élők száma csak 32,308 s így a múlt év folyamán az egyháztagnak alig fele élt urvacsorával.

Az egyházmegye közgyűlése felhívja a gyülekezetek lelkészeit, tanítóit presbytereit, hogy minden erejökkel oda hassanak, hogy egyházunk felnőtt tagjai az urvacsorájával minden alkalommal éljenek; e tekintetben magok a presbyterek járjanak elől jó példával.

153. szám. Az egyházmegyei közgyűlés értesülván arról, hogy az egyházi szertartásokat tizenöt egyházközségünkben hetvenhét esetben mellőzték, s hogy 298 egyén él vadházasságban,

utasítja azoknak az egyházközségeknek presbyteriumait, a melyekben az egyházi szertartások mellőzése előfordul, s a melyekben vadházasságban élők nagyobb számmal találtnak, hogy minden egyes esetet illetőleg vizsgálják meg, vajjon a

lelkész, s rajta kívül a presbyterek megtették e kötelességüket az irányban, hogy az egyházi szertartásokat mellőzőket, és a vadházásokat hibájok jóvátételére bírják.

Erről a biharkeresztesi, csökmői, zsákai egyházak presbyteriumát jegyzőkönyvi kivonaton is értesíti.

154. szám. A nagyváradai egyházközség sem a sektariusok, sem a vadházasságban élők számát nem tudja kimutatni.

Az egyházmegye közgyűlése utasítja a nagyváradai egyházközség presbyteriumát, hogy a legközelebbi népszámlálás adatait szerezze be, s a jövő egyházlátogatás alkalmával a kívánt adatokat azok alapján szolgáltatassa be.

155. szám. Az egyházmegye egyházközségeiben a múlt évi adományok és hagyományok összege 19,352 kor. 76 fill.

Az egyházmegye közgyűlése a kegyes adakozóknak a szokott módon köszönetét tolmácsolja.

156. szám. Át- és kitérésí anyakönyvek még mindig nincsenek Hegyközkovácsiban, Hegyközszáldobágyon, Köröskisjenőn, Pósalakán, Pusztatoldon és Siteren.

Az egyházmegye közgyűlése, miután a nevezett egyházközségek presbyteriumai az egyházmegye rendelkezésének többszöri sürgetések után sem tettek eleget, a hiányzó anyakönyvek azonnali beszerzését azzal rendeli el, hogy ha utasításának most sem lenne fogamatja, a mulasztó presbyteriumok ellen a fegyelmi eljárást elrendeli.

Erről a hegyközkovácsii, hegyközszáldobágyi, köröskisjenői, pósalakai, pusztatoldi és siteri egyházakat azzal értesíti, hogy eljárásukról november 1-ig az esperesi hivatalnak jelentsenek.

157. szám. A vagyonleltárban a rovatos kimutatásban az évenkénti változás nincs alávezetve Fugyiban, Hegyközüjlakon, Köröskisjenőn és Nagyváradon.

ügy
Pus

97

révi,
mult

iskol

Az egyházmegye közgyűlése felhívja a nevezett egyházak presbyteriumait, hogy a változások átvezetéséről gondoskodjanak s eljárásukról az esperesi hivatalt november 1-ig értesítsék.

158. szám. A bihari és biharszentjánosi lelkészeket utasítja az egyházmegyei közgyűlés, hogy a körleveles jegyzőkönyvbe be nem vezetett esperesi körleveleket legkésőbb ez évi december 31-ig beírják, vagy beirassák s ennek megtörténtéről az esperesi hivatalt ugyan- csak december 31-ig értesítsék.

159. szám. Miután az egyházi ingatlanok telekkönyvi ügye Borson, Kisszántón, Nagyszántón, Köröskisjenőn, Pusztajlakon rendezést igényel,

az egyházmegye közgyűlése megbizza az egyházmegyei ügyészt, hogy a nevezett egyházközségek kérdéses telekkönyvi ügyeit megvizsgálván, az egyházaknak a szükséges utbaigazítást megadni sziveskedjék; eljárásáról a tavaszi közgyűlésre jelentsen.

160. szám. A siteri egyházközség az egyházmegye 97-1909. sz. határozatainak eleget nem tévén,

utasítja az egyházmegyei közgyűlés, hogy temető tulajdonjogának rendezését sürgősen foganatosítsa s arról az esperesi hivatalt értesitse.

161. szám. A fugyii, hegyközujlaki, köröskisjenői, révi, siteri, jákóhódosi egyházközségek belhivatalnokaik múlt évi fizetését hiányosan szolgáltatták ki.

Az egyházmegye közgyűlése utasítja a nevezett egyházak presbyteriumait, hogy a belhivatalnokok hátralékos fizetését haladéktalanul kiszolgáltassák s ennek megtörténtéről az esperesi hivatalt november 1-ig értesítsék.

162. szám. Rossz a lelkészlakás Nagykakucson, az iskola Kisszántón és a tanítónő lakása Paptamásiban.

Az egyházmegye közgyűlése utasítja a nagykakucsi, kisszántói, valamint a paptamási-i egyházakat, hogy a rossz lelkéshi-

lakás, illetve iskolák átalakításáról, vagy újból építéséről haladéktalanul gondoskodjanak s az előmunkálatokat, az építkezési terveket, költségvetéseket már a jövő tavaszi közgyűlésen bemutassák.

163. szám. Az esperes jelentéséből értesülvén egyházmegyénk, hogy az iskolát idő előtt elhagytak és teljesen iskolázatlanok száma nagy Ártádon, Biharon, Biharkeresztesen, Csökmőn, Darvason, Fugyivásárhelyen, Réven, Szalárdon, Váncsodon,

utasítja az érdekelt egyházközségek presbyteriumait, hogy a tankötelesek beiskoláztatása körül a vall. és közoktatásügyi miniszter, valamint felsőbb egyházi hatóságok utasításai szerint járjanak el; sikertelenség esetén az esperesi hivatalt azonnal értesítsék.

164. szám. Miután az 1910—11. isk. évben Fugyivásárhelyen 20, Réven 35, Szalárdon 38 református tanköteles maradt iskolázatlanul s Réven az állami iskola türhetetlen állapotban van,

az egyházmegye közgyűlése tisztelettel keresi meg Biharvármegye közigazgatási bizottságát, hogy e bajok orvoslásáról sürgősen intézkedni sziveskedjék.

165. szám. A tanítás eredménye alig elégséges a bihari vegyes, a kismarjai vegyes, siteri leány, váncsodi vegyes iskolákban.

Az egyházmegye közgyűlése e gyöngye iskolák hanyag vezetőit buzgóbb tevékenységre inti s erről a presbyteriumokat is értesíti; egyidejűleg utasítja az összes iskolaszékeket, hogy hétről-hétre meggyőződést szerezzenek arról, hogy az iskolákban a tanítás szorgalmasan folyik-e, s a tanító alkalmazkodik-e a tananyag beosztásához, esetleges mulasztásainak mi volt az oka.

166. szám. Az énektanítás az állami iskolákkal bíró helyeken sok kívánni valót hagy fenn.

Az egyházmegye közgyűlése utasítja

az érdekelt egyházak presbyteriumait, hogy az ének- és vallástanítás körül a legszigorubban járjanak el.

167. szám. Az esperes jelentése folytán

az egyházmegye közgyűlése utasítja a darvasi egyház presbyteriumát, hogy a külterületen lakó ref. tankötelesek vallásos oktatásáról a legnagyobb odaadással gondoskodják.

168. szám. Sulyok István esperes beterjeszti időszaki jelentését, amint következik:

Nagytiszteletű s tekintetes Egyházmegyei Közgyűlés!

1. Időszaki esperesi jelentésemet annak a nagy és sulyos veszteségnek előrebocsátásával kell kezdenem, amely magyar református egyházunkat a f. évi május hó 24 ik napján losonci báró Bánffy Dezsőnek, az egyetemes konvent világi elnökének elhunytával érte.

Az isteni gondviselés a századok folyamán sok, kiváló nagy jellemekkel ajándékozta meg anyaszentegyházunkat. De azoknak a világi előkelőségeknek sorában, akik nemcsak nevökkel szolgáltak diszére református Sionunknak, hanem anyagi és szellemi javaikat önzetlen lélekkel vitték áldozatul annak oltárára: mindenkor az elsők között fog állani báró Bánffy Dezső, akinek lelkében a „magyar” és „kálvinista” tudat a legfenségesebb harmoniában egyesült.

Nincs szükség arra, hogy báró Bánffy Dezső lángoló hazaszeretét, ritka puritán vallásosságát éppen ezen a helyen különösebben is rajzolgassam. Egyénisége, jellege, amely nemcsak egyházunk történetének lapjain követel helyet, de mindnyájunk szívét meghódította: sokkal mélyebben, sokkal tisztábban él lelkünkben; s egyenként és összesen igaz értékében és jelentőségében látjuk azokat a nagy szolgálatokat, amelyeket hazánk és anyaszentegyházunk érdekében olyan nagy lelkesedéssel teljesített. Áldott emléke előtt mély tisztelettel hajlunk meg, feledhetetlen nevét hálás kegyelettel emlegetjük és elévülhetetlen érdemeinek elismerése gyanánt jegyzőkönyvünk lapján megörökítjük.

2. Egyházmegyei közgyűlésünk 5—1911. sz. határozatával a tavaszi közgyűlésről igazolás nélkül távolmaradt tagok névjegyzékét további szabályszerű eljárás végett az esperesnek kiadni méltóztatott. Erre vonatkozólag tisztelettel jelentem, hogy az igazolás megtörtént és az elmaradás indokainak utólagos tudomásul vételét kérem.

3. A furtai egyház iskola építési ügyében elnökségünket felhatalmaztatni méltóztatott a 121—1911. sz. végzéssel, hogy ha az építkező egyház a tervet, költségvetést és szerződést bemutatja: az építkezésre az engedélyt adjuk ki, valamint a Pozsár-féle hagyatéki ház árának felhasználhatása iránt is intézkedjünk.

Nevezett egyház a f. évi július hó 27-től az állam-építészeti hivatal által tervezett harmadik tanterem építési tervét, költségvetését a vonatkozó presbyteri és egyházközségi határozatok kapcsán bemutatván, miután a szabályszerűen kiállított szerződésekből is igazolást nyert, hogy a munkákat az egyháztagok önkéntes szolgálmanyaiknak figyelembevétele mellett, az egyház rendelkezésére álló összegből a hivek minden további megterhelése nélkül végrehajtható: 810—1911. sz. a. az építkezési engedély kiadatott s egyidejűleg az egyházat arra is felhatalmaztam, hogy az építkezés céljára, amennyiben a 159—1909. sz. egyhm. közgyűlési határozat kifejezetten megengedi a Pozsár-féle ház 594 K 93 fillért kitevő árát fölhasználhassa.

4. Egyházmegyei közgyűlésünk 58—1911. sz. határozatával a váradlesi egyháznak lelkészlak átalakítására engedélyt adván, utasította az egyház elnökségét, hogy építkezését csak a vállalati szerződésre vonatkozólag kifejezett pótrendelkezések érvényesítése után kezdheti meg. Miután a szerződés a pótrendelkezésekkel kiegészített és az építkező egyház ezt megfelelő módon a szerződés ismételt bemutatásával igazolta: ez évi május hó 12-én 577 sz. a. leirattal az egyházat a munkákat megkezdésére fölhatalmaztam.

5. A pósalakai egyház elavult lelkészlakának renoválását elhatározván, ennek költségeiről az 1911. évi költségvetésének betérjesztésekor, a hivek minden megterhelése nélkül, erre a célra megtakarított pénzének felhasználásával gondoskodott. A munka megkezdése alkalmá-

val azonban az egyház érdekében állónak találták, hogy az épület alacsony falai is feljebb emeltessenek. Mivel a költségvetés megerősítése a nagyobb méretű javítási munkára az egyháznak felhatalmazást nem nyújtott: a f. évi junius hó 30-ikáról ez irányban kérelmet intéztek az esperesi hivatalhoz. Arra tekintettel, hogy a célszerűbb és helyesebb munkálatokat úgy a presbyterium, mint az egyházközségi közgyűlés maga kívánta és az innen származó költségtöbblet az egyháznak rendelkezésére álló összegből fedezhető anélkül, hogy a hivek megterheltenének: a kérelemnek helyt adtam és az ily módon eszközözendő renoválási munkálatot azzal engedélyeztem, hogy az építkezés annak befejeztekor szakértői felülvizsgálat alapján vétessék át.

6. Csatáron a lelkészlak udvarán levő összes melléképületeket ez évi ápril. hó 17-én valószínűleg gyújtogatásból keletkezett tűzvész hamvasztván el, az egyház presbyteriuma az építkezésre engedélyt kért. Tekintve, hogy a melléképületek előállítása sürgős szükségét képez, az engedélyt annál inkább megadtam, mert az egyház igazolta, hogy részint a tűzbiztosítás révén nyerendő összegből, részint a folyó évi költségvetésben már épületeinek javítására fölvett összeg felhasználásával az építkezés kiadásait fedezni tudja. A vonatkozó határozatokat, költségelőirányzatot az egyház szabályszerűen beterjesztette.

7. A csatári egyház részére folyósított tőkesegély fölvétele céljából, a kötelező okiratot egyházmegyei gondnok ur Önagyságával együtt 814 sz. a. julius hó 27-én fölterjesztettem. A 4000 K. közalapi segély az egyházker. pénztár útján kifizettétván, arra tekintettel, hogy a segély felhasználásáért az esperesi hivatal felelős: a pénzt a Nagyvárad-i Hitelbank V.—2356 sz. betétkönyvén azzal a korlátozással helyeztem el, hogy a betét részben vagy egészben az esperes engedélye mellett fizethető ki; az egyházat pedig a betétkönyv átvételére hivatam fel. A takarékpénztári elhelyezést és a korlátozást eszközölni kellett azért, mivel az idő előrehaladottsága miatt a templom és lelkészlak renoválása, amelynek fedezetére a segély szolgál, ebben az évben már meg nem kezdhető.

8. A hegyközkovácsii egyházban a tanítólakon a kamara fölépítése halaszthatatlan lévén, minthogy az

egyház az építkezés költségeire csak kölcsön útján szerezhette be a fedezetet, az azt engedélyező felettes egyházhatósági határozatokat nem várhatta be: E. T. I. t.-c. 15. §. d. pontja értelmében, ideiglenes 400 korona kölcsön fölvételéhez hozzájárultam; kötelezvén az egyházat, hogy ezt az összeget a kölcsön engedélyezése után azonnal, legkésőbb f. évi december 1-ig visszafizesse.

9. A jákóhodosi egyház a lelkészlak elavult tetőzetének javítását elhatározván, f. évi költségelőirányzatába e célra 1400 koronát iktatott be, mivel ezt a javítási munkálatot az ottani fogyasztási szövetkezeti ház építésével egyidejűleg nagyobb költségtakarítással látta elvégezhetőnek, amennyiben ez időben a szükséges összeggel nem rendelkezett: 840 K. ideiglenes kölcsönnek a „Bartos alap“-ból leendő fölvételére engedélyt kér. Az engedélyt azzal a föltétellel adtam meg, hogy az alap javára az időközi kamatot és biztosító szabályszerű adóslevelet adjon a presbyterium és az összeget a f. évi december 31-ig visszatérítse.

10. A bihari egyháztanács belhivatalnokait amiatt, mert az egyházi adó rendszeres befizetése nem történt meg, — a folyó évi július 1-én fizetni nem tudván, addig míg az esztendő későbbi szakában az egyházi tartozások befizetése remélhető: 1200 kor. ideiglenes kölcsön engedélyezését kérte, amely a jelzett fontos okból megadatott azzal, hogy ezt az összeget még ez év november 1-ig, de legkésőbb ez év végére visszafizesse és megtörténtéről az esperesi hivatalt értesitse.

11. Bár ez évi 892 sz. a. kiadott körlevelemben már intézkedtem, de a felelősség tudatában szükségessé tartom, hogy iskola fentartó egyházaink innen is utasítást nyerjenek az iskolában még mindig mutatkozó hiányok megszüntetésére.

Igy különösebben a) hogy az iskolában az 1907. XXVII. t.-c. 33. §-ában meghatározott mintájú rendtartási naplókat szerezzék be és a tanítók azokat pontosan kezeljék; b) a fentebb felhívott törvény végrehajtása tárgyában kiadott utasításban felsorolt fölszerelési tárgyak és tanszerek beszerzéséről szept. 30-ig föltétlenül gondoskodjanak; c) az iskolatermek célszerűtlen ajtóit alakít-

tassák át, ahol pedig tulzsufoltság van, e szükséghez képest új tantermek építése és új tanítói állások szervezése iránt lépéseket tegyenek; d) a tanév megkezdésének és bevégzésének időpontját, a nagyobb és rendes havi szünetek idejét a kir. tanfelügyelőséggel közöljék és e) a hol még hiányoznék: a hat osztályt állítsák be.

12. Nyilvántartás végett bejelentem, hogy Németh István Hközujlakra, Szombati Szabó István Hközpályiba rendeltettek segédlelkészekül. — Barta József biharpüspökii, Kágyi József pósalakai tanítók az 1911. évi szept. 1-től kezdődőleg a Vall. és közokt. ügyi miniszter ur által nyugdíjaztattak, — Buzás Jolán váncsodi tanítónő, Csáki Gábor berettyószentmártoni, Hajdu Zoltán váncsodi tanítók más állomásra távoztak el.

13. Egyházmegyei közgyűlésünk 106—1911. sz. határozatával utasította a csatári egyház presbyteriumát, hogy a közigazgatósági hatóság, valamint a kir. tanfelügyelőség által több okokból kifogásolt belhivatalnoki lakások és a fiuiskola szakszerű megvizsgáltatása, a szükséges javítások megállapítása és azoknak végrehajtása iránt tegye meg a kellő lépéseket. A presbyterium 84—911. sz. határozatában e rendelkezéssel szemben kategorikusan kijelenti, hogy mindaddig, míg a templom javításon át nem esik, ebben az irányban semmiféle intézkedéseket nem tesz.

Ugyancsak nevezett egyház presbyteriumát az egyházmegyei közgyűlés 110—1911. sz. határozatával arra is kötelezte, hogy a tanítók díjlevelének a javadalmi könyvvértékelésével megegyező egy-egy példányát fegyelmi eljárás terhe alatt állítsa ki és záros határidő alatt az esperesi hivatalhoz terjessze be. De a presbyterium elébb épen a tavaszi közgyűlésünkön jelenlevő, s az erre vonatkozó felvilágosításokat halló egyházgondnok indítványa folytán 47—911. sz. majd később az egyházlátogató küldöttség informálása után hozott 56—911. sz. határozatában az egyházmegye rendelkezése fölött egyszerűen napirendre tért és ennek eleget nem tett.

A csatári egyház presbyteriuma mindkét esetben durván szembe helyezkedett felettes hatóságával. Az első esetben épen a presbyteriumra nehezedő anyagi felelősség tudata követelte volna, hogy épületeinek szakértői vizs-

gálat alapján ismerje meg hiányait és az esetleg bekövetkező súlyos károsodást, anyagi veszteséget az egyháztól elhárítani igyekezzék. Mert a különben is nehéz viszonyok közt levő egyházpénztárak elviselhetetlen volna, ha időközben hatóságilag lakoltatnék ki belhivatalnoka és ennek folytán bérlakásról kellene gondoskodni, vagy ha fiuiskolája záratnék be, vagy esetleg telepítették ki. Az utóbbi esetben pedig, mikor a rendelkezés foganatosítása egyetlen fillér terhet sem igényel, a jelenlegi állapotot semmiben meg nem változtatja, ennyi tiszteletlenség és ellenszegülés jelentkezik, hogy a felettes egyházi hatóság erkölcsi tekintélyének és prestigének fentartásáért is, de mindenekfölött az egyházban a zülöttség megakadályozása és a jórend fentartása okáért a szigorubb fegyelmezési eszközkhöz nyulni kénytelen.

Tiszteletteljes jelentésem tudomásul vétel, a tett intézkedéseknek jóváhagyását és az előterjesztésre megfelelő intézkedést kérve, kiváló tisztelettel vagyok a nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlésnek

Nagyvárad, 1911 szeptember 20-án

alázatos szolgája

Sulyok István,
esperes.

Az egyházmegye közgyűlése az esperes időközi jelentését egész terjedelmében jegyzőkönyvébe iktatja s határozza, hogy

a) néhai losonci báró Bánffy Dezső erdélyi egyházker. főgondnok, egyetemes konventünk és zsinatunk világi elnökének emlékét jegyzőkönyvében kegyelettel megörökíti.

b) Az esperesi jelentés alapján a tavaszi egyhm. közgyűlésről távolmaradt tagok mulasztását igazoltnak tekinti ;

c) tudomásul veszi, hogy az elnökség engedélyt adott a furtai egyháznak a harmadik tanterem felépítésére s a Pozsár-féle hagyatéki ház árának az építkezés céljaira fölhasználására ; s hogy ugyancsak enge-

délyt adott a váradlesi egyháznak a lelkészi lakás átalakítási munkálataira ;

d) jóváhagyja az esperes intézkedését, mely szerint a pósalakai egyházközségnek engedélyt adott a lelkészi lakás renoválására ; a hegyközcsatári egyháznak pedig a lelkészlak udvarán elhamvadt melléképületek sürgős felépítésére ;

e) helyesli az esperesnek a hegyközcsatári egyházi tökesegélyének elhelyezése körül tett biztosító eljárását ; s a takarékbetéti könyvet mindaddig az egyházmegyei közpénztáros gondozása alá helyezi, amíg a hegyközcsatári egyház a templom és lelkészi lakás renoválását meg nem kezdi ;

f) hozzájárul a hegyközkovácsii, jákóhodosi, bihari egyházak ideiglenes kölcsönének engedélyezéséhez s utasítja nevezett egyházakat, hogy e kölcsönök visszafizetéséről az esperesi hivatalt legkésőbb december 31-ig értesítsék ;

g) utasítja a tanítókat, hogy a rendtartási naplókat napról-napra pontosan vezessék, a tananyag beosztást szigorúan betartsák, az egyházközségek pedig gondoskodjanak a tanszerek beszerzéséről, a tantermek okszerű átalakításáról, a tulzsufoltság megszüntetéséről ; ahol még nem történt volna meg, a VI. osztály beállításáról ; az iskolaszéki elnökök az iskolai év kezdetét és végét, valamint a heti szünetek idejét a kir. tanfelügyelőségnek bejelentsék ;

h) az egyházmegye területére kirendelt segédlelkészeket szívesen fogadja ; Bartha József és Kágyi József nyugdíjazott tanítókat azzal a kívánsággal bocsátja el, hogy a megérdemelt nyugalom édességét még sok éven át élvezhessék ;

i) az esperes jelentéséből megütközéssel értesül egyházmegyei közgyűlésünk arról, hogy a hegyközcsatári egyház pres-

byteriuma az egyházmegyei közgyűlés 1911. évi 106. és 110. sz. rendelkezéseinek durván ellene szegült, a miért az E. T. I. t.-c. 47. §-ában adott jogánál fogva a hegyközcsatári egyházközség presbyteriumát felosztatja s további intézkedésekre az esperest fölhatalmazza; fölhívja az egyházmegye elnökségét, hogy Magyar István egyházgondnok s a jelenlegi presbyterium tagjai ellen a fegyelmi eljárás megindítása, a gondnok felfüggesztése s az új választás elrendelése körül a szükséghez képest járjon el.

169. szám. A siteri egyházközség halálozás folytán megüresedett lelkészi állását 1911. június 11-én Csutoros Elek clevelandi (Amerika) lelkésszel töltötte be meghívás útján.

Egyházmegyénk közgyűlése Csutoros Eleket siteri lelkészi állásában véglegesen megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a választó egyházat, hogy a szokásos bekebelezési díjat a közig. pénztárba fizessék be s erről a közig. pénztárnokot értesíti.

170. szám. Az ártándi egyház presbyteriuma 1911. aug. 8-án II-ik tanítói állásra Kolozs Károly okleveles tanítójelöltet választotta meg.

Közgyűlésünk Kolozs Károlyt ártándi tanítói állásában véglegesen megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a választó egyházat, hogy a szokásos bekebelezési díjat a közig. pénztárába fizessék be s erről a közig. pénztárnokot értesíti; egyszersmind kötelezi Kolozs Károly tanítót arra is, hogy a hivatali eskü letételére az egyházmegyei közgyűlés előtt jelenjék meg.

171. szám. A berettyószentmártoni egyház presbyteriuma az orgonista kántor-fitánitói állásra 1911. aug. 20-án sorshuzás útján Kiss Nándor diósjenői tanítót választotta meg.

Kiss Nándort berettyószentmártoni orgonista kántor-tanítói állásában közgyűlé-

sünk véglegesen megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a választóegyházat, hogy a szokásos bekebelezési díjat a közig. pénztárba fizessék be s erről a közig. pénztárnokot értesíti.

172. szám. A kisszántói egyház presbyteriuma a kántor-tanítói állásra Fördös Zoltán győrszemerei okleveles tanítót választotta meg.

Fördös Zoltánnak kisszántói tanítóvá történt megválasztását közgyűlésünk megerősíti s kötelezi úgy Fördös Zoltánt, mint a kisszántói egyházat, hogy a szokásos bekebelezési díjat a közig. pénztárba fizessék be és erről a közig. pénztárnokot értesíti.

173. szám. A furtai egyháztanács 1911. aug. 6-án a III-ik tanítói állásra Fördös Zoltán kisszántói tanítót választotta meg.

Közgyűlésünk Fördös Zoltánt furtai tanítói állásában véglegesen megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a választó egyházat a változási díjnak a közig. pénztárba való befizetésére, miről a közig. pénztárnokot értesíti.

174. szám. Az örvéndi egyháztanács az ujonnan szervezett II-ik tanítói állásra 1911. aug. 27-én Nagy Erzsébet, Biró Ferencné okleveles tanítónőt választotta meg egyhangulag

Közgyűlésünk Biró Ferencné, Nagy Erzsébet tanítónőt örvéndi tanítónői állásában véglegesen megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a választó egyházat a bekebelezési díjnak a közig. pénztárba való befizetésére, miről a közig. pénztárnokot értesíti, kötelezi egyszersmind Nagy Erzsébet, Biró Ferencnét arra is, hogy a hivatali eskü letételére az egyházmegyei közgyűlésen jelenjék meg.

175. szám. A váncsodi egyház presbyteriuma a tanítónői állásra 1911. aug. 27-én Kincses Ilona okleveles tanítónő jelöltet választotta meg.

Egyházmegyénk közgyűlése Kincses Ilona váncsdi tanítónővé választását tudomásul veszi, amennyiben azonban nem felekezeti iskolákban szerezte oklevelét, az E. T. VI. t.-c. 21. §. értelmében utasítja, hogy a vallástanból, énekből és zenéből, valamint ennek tanítási módszeréből a pótvizsgálatot a tiszántuli egyházkerület erre kirendelt valamelyik bizottsága előtt a f. tanév végéig tegye le és az erről szerzett bizonyítványát az esperesi hivatalnak mutassa be.

176. szám. A váncsodi egyháztanács 1911. aug. 27-én a III-ik tanítói állásra egyhangulag Molnár Albert Béla okleveles tanítójelöltet választotta meg.

Molnár Albert Bélát váncsodi tanítói állásában közgyűlésünk véglegesen megerősíti s kötelezi úgy őt, mint a váncsodi egyházat a bekebelezési díjnak a közig. pénztárba való befizetésére s erről a közig. pénztárnokot értesíti. Kötelezi továbbá Molnár Albert Bélát arra is, hogy hivatali esküjét az egyházmegyei közgyűlés előtt tegye le

177. szám. Biró Ferencné, Nagy Erzsébet örvéni tanítónő, Kolozs Károly ártándi és Molnár Albert Béla váncsodi tanítók a közgyűlés előtt a hivatali esküt letévén, erről a bizonyítvány részökre kiadatni rendeltetik.

178. szám. Az egyházmegyei tanár és tanító képviselők megbízási ideje lejárván, közgyűlésünk megbizsa az elnökséget, hogy az ekként megüresedett tisztségekre a szavazást rendelje el.

179. szám. Az egyházmegyei lelkesi egyesület javaslatára az egyházi tűzbiztosító intézet felállítására vonatkozó indítvány felett

közgyűlésünk napirendre tér.

180. szám. Az egyházmegyei lelkesi egyesület fölterjesztésére

tisztelettel keresi meg közgyűlésünk az egyházkerületi közgyűlést az iránt, hogy mivel az anyakönyvi kiadványozásból eredő

460
a
nem
tetés
szer
ban,
háza
felet
néne
legal
sége
jöve
ket i

szórv
nyos
felelő
közal

határ
nek a

jelkés
szórv
meg
sos o
fizetés

lelkészi jövedelem már az 1915. 1916. években teljesen elesik vagy oly minimálissá zsugorodik össze, hogy e miatt a lelkészi jövedelmek érzékenyen csonkulnak, az államkormánynál hasson oda, hogy az a lelkészi jövedelemben beálló ezen apadást kártalanítsa ;

valamint tisztelettel keresi meg az egyházkerületi közgyűlést az iránt is, hogy a lelkészi szolgálatok ezelőtt több mint félszázaddal megállapított s a mai időknek már meg nem felelő stóla díjait a kornak megfelelően ujonnan állapítsa meg.

181. szám. Az egyházmegyei tanügyi bizottság a 460—910 sz. egyházkerületi határozat folytán beterjeszti a szórványokban levő s ma még vallásoktatásban nem részesülő tankötelesek vallásoktatásban részeltetése módjáról, költségeiről s ezek fedezeti forrásáról szerkesztett szerves munkálatát, javasolván általánosságban, hogy mivel sem egyházmegyénk, sem az anyaegyházak nem rendelkeznek oly tőkék vagy alapítványok felett, amelyeknek jövedelmei a szóban forgó célra lennének fordíthatók: a szórványokbeli tankötelesek évenként legalább 10 ízben vallásos oktatásban részeltetése költségeinek fedezeti forrásáról az orsz. ref. egyházi közalap jövedelmének egy része jelöltessék meg ; egyházmegyénket illetőleg pedig, hogy

I. azon egyházakban, amelyeknek a hozzájuk csatolt szórványok határaikba nem esnek, a lelkészek részére bizonyos, a szórványok anyaegyházától való távolságának megfelelő fuvar és napidíj állapíttassék meg az orsz. ref. közalapból,

II. azon egyházak pedig, amelyeknek a szórványok határaikba esnek, köteleztessenek arra, hogy lelkészeiknek a szükséges előfogatot mindig kiszolgáltassák. Végül

III. Nagyváradon és Ártádon, mint amely egyházak lelkészei részint halmozott hivatali teendőik, részint a szórványok nagy száma, távolsága és felette nehezen meg közelíthető volta miatt az ott élő tankötelesek vallásos oktatását el nem láthatják, 1000—1000 korona alapfizetéssel, 250 kor. lakáspénzzel, 600 kor. utiátalánnyal, a

vall. és közokt. ügyi miniszternél a konvent által ki-
eszközleendő ötödéves korpótlékkal és orsz. tanítói nyug-
díjintézeti jogosultsággal egy-egy vallástanítói állás léte-
sítették.

A javaslatot közgyűlésünk elfogadja s
az egyházkerületi közgyűlésre fölterjesztését
kimondja.

182. szám. A tanügyi bizottság megkeresésére

utasítja közgyűlésünk a darvasi egy-
házat, hogy az iskola teremnek a nyári
félében át a tankötelesek által takarítását
megszüntetvén, a tanterem tisztántartásá-
ról más módon gondoskodjék; továbbá

utasítja a zsákai egyházat, hogy a
nagy leányiskola különben is szűktanter-
méből az ott minden haszon nélkül helyet
foglaló boglya kemencét távolíttassa el, az
elavult padok helyett újakat készíttessen,
továbbá a vármegyei közg. bizottság
1466—1908. sz. végzése alapján a tan-
könyveknek a községi előjáróság útján
való beszerzéséről a tanév megkezdése
előtt gondoskodjék;

végül nevezett egyházakkal együtt
utasítja a furtait is arra, hogy tantermeiket
a növendékek számának megfelelő foga-
sokkal ellátni igyekezzenek.

183. szám. Az egyházmegyei tanítótestület tiltakozván az egyháztól elszakadni törekvés vádja ellen, f. évi jul. 3-iki gyűléséből az iránt ír fel közgyűlésünkhöz, hogy illetékes helyen hasson oda, hogy a ref. és általában a magyar tannyelvű felekezeti iskolák tanítói az állami tanítókkal teljesen egyenlő anyagi ellátásban részesíttessenek; addig pedig, míg ez megtörténnék, saját hatáskörében aképpen intézkedjék, hogy az iskola fentartó egyházak a területükön működő tanítókat az 1908. évi 46 t.-c. végrehajtása folytán ért anyagi veszteségeikért haladéktalanul kárpótolják.

Közgyűlésünk a felirat értelmében föl-
kéri az egyházkerületi közgyűlést az iránt,
hogy a konvent útján hasson oda illetékes

helyen, hogy a ref. felekezeti tanítók az állami tanítókkal egyenlő anyagi ellátásban részesíttessenek; a kérésnek azt a részét azonban, mely a tanítókat az 1908 évi 46. t.-c. végrehajtása folytán ért károsodás kárpótlására vonatkozik, mint jogkörébe nem állót, nem teljesítheti; felhívja azonban a kebelbeli egyházakat, hogy amennyiben tanítóikat az idézett törvény életbe lépte folytán károsodás érte volna, azért őket lehetőleg kárpótolni igyekezzenek s amennyiben költségvetéseikben fedezetet nem találnának és adócsökkentési segílyt élveznek, az innen előálló szükségleteik folyósítását kérvényezzék az adócsökkentési segílyből.

184. szám. Lehoczky Lajos siteri tanító, ez évről betegsége miatt elmaradt, vallástani pótképesítő vizsgálata letételére újabb határidőt kér.

Közügyülésünk midőn a kérésnek helyet ad, egyuttal a törvényes következmények terhe alatt kötelezi Lehoczky Lajost, hogy a f. évi dec. havi pótvizsgára föltétlenül előálljon.

185. szám. Olvastatott az egyházmegyei missiói bizottságnak a révi és váradlessi missiói lelkészek 1911. évi II. évnegyedi missiói jelentésére vonatkozó előterjesztése.

Közügyülésünk a jelentést tudomásul veszi.

186. szám. A missiói bizottság előterjeszti, hogy amennyiben az egyh. ker. közgyűlés az érmelléki egyházmegye követelése tárgyában a tatárosi missiói körbe beosztott községeknek az érmelléki és bihari egyházmegye között való bekebelezését illetőleg határozatot mind ez ideig nem hozott, a tatárosi missiói kör ügye függőben maradt. De arra tekintettel, hogy e missiói körnek népességi viszonya újabb beköltözés folytán jelentékenyen változott: a missiói bizottság szükségesnek látja, hogy a legutóbbi népszámlálás eredményének lezárása előtt ezen községekben a ref. hivek összeirattassa-

nak s az E. T. I. t.-c. 10. § e) pontja értelmében ott a hol lehetséges szerveztessenek és a lelkeszi szolgálatok, általában a missiói gondozás fentartása céljából önkéntes adózás teljesítésére felhivassanak. Egyszersmind indítványozza azt is, hogy az egyházmegye elnöksége az összeírás és szervezés munkálatát, valamint a hivek lelki gondozását addig is, míg a missiói körlelkézség felállítható volna, a nagytótfalusi alap jövedelme terhére láthassa el.

Az egyházmegye közgyűlése a missiói bizottság indítványát egész terjedelmében elfogadván, az elnökséget a megfelelő intézkedések megtételére ezennel fölkéri.

187. szám. A számvevőszék elnöke jelenti, hogy a bihari, darvasi, kisszántói és siteri egyházak múlt évi zárszámadásait megvizsgálta, rendben találta s jóváhagyásra ajánlja; a siteri egyház magtári és a kisjenői egyház múlt évi gondnoki és magtári számadásait azonban, minthogy a számadást igazoló okmányok mellékelve nem voltak, nem tudta megvizsgálni.

E jelentés alapján közgyűlésünk:

I. a bihari, darvasi, kisszántói és siteri egyházak zárszámadásait jóváhagyja;

II. a siteri magtár kezelőjét a számadását igazoló okmányoknak f. évi október 20-ig való beküldésére utasítja;

III. megbizza az elnökséget, hogy a kisjenői magtári és gondnoki múlt évi zárszámadásoknak a helyszínen kiküldött által való elkészíthetése iránt lelkesz és gondnok terhére haladéktalanul intézkedjék.

188. szám. A nagyváradi ref. tanítónőképző igazgatótanácsa beterjeszti az intézet 1911—12. tanévi költség-előirányzatát 34095 K kiadás, 33869 K 49 f fedezet és 225 K 51 f hiánnyal, melyet megtakarításokból remél megszüntetni.

Ugyancsak beterjeszti a leányinternátus 1911—12. tanévi költség-előirányzatát 40248 K várható bevétellel, 39715 K kiadással és 533 korona pénztári maradvánnyal.

Közgyűlésünk a költség-előirányzatot a maga részéről jóváhagyja.

10
söl
kor
vél
ber
tés

sz
ság
nál
me
váb
gyá
nen
20
164

és
miu
volt
dijle
levé
köb
meg

189. szám. A bihari egyház beterjeszti 92—1911 és 107—1911. sz. presbyteri határozatait, amelyekben felsőbb hatóságilag meg nem erősített, de a fennálló gyakorlatban mindig jogerősnek tekintett régi lelkészi díjlevél alapján kiállított díjlevél záradékolását; s a díjlevélben foglalt terménybeli járandóságoknak készpénzben fizetésére vonatkozó egyezség megerősítését kéri.

Az egyházmegye közgyűlése a díjlevél záradékolását elrendeli s végső megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti.

A megváltásra vonatkozó egyezséget az 1911—1915 évekre jóváhagyja

190. szám. A borsi egyház beterjeszti a 24—1911. sz. presbyteri határozatot, amelyben miután egyházhatósági záradékolással ellátott lelkészi díjlevele nincs, a használatban jogérvényesnek elfogadott díjlevél alapján, azzal megegyezőleg kiállított lelkészi díjlevél záradékolását, továbbá a lelkésszel öt évre kötött amaz egyezség jóváhagyását kéri, mely szerint az egyház a lelkésznek az egyénenkénti egy véka buza helyett 50 köből kétszeres buzát, 20 köből zab helyett 120 koronát, a szolgálmányok helyett 164 koronát, vaj stb. váltság címen 18 koronát fizet.

Az egyházmegye közgyűlése a bemutatott díjlevelet megerősíti, záradékolás végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

A lelkész és egyház között létrejött egyezséget pedig az 1911—1915 évekre jóváhagyja.

191. szám. A fugyii egyház beterjeszti a 31 1911. és 12—1911. sz. presbyteri határozatokat, amelyekben — miután egyházhatósági záradékolással ellátott díjlevél nem volt — a használatban mindig jogérvényesnek elfogadott díjlevél alapján, azzal megegyezőleg kiállított lelkészi díjlevél záradékolását, a lelkészi díjlevélben foglalt buza köblének 12 koronával, a közmunkának pedig 272 kor. megváltását kéri.

Az egyházmegye közgyűlése a bemutatott lelkészi díjlevél záradékolását elren-

deli s végső jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

A természetbeni szolgáltatások megváltására a lelkész és egyház között létrejött egyezséget az 1911—1915 évekre engedélyezi.

192. szám. A fugyivásárhelyi reform. egyház beterjeszti a 36—1911. sz. határozatát, amelyben miután egyházhatósági záradékolással ellátott lelkészi díjlevele nem volt, a használatban mindig jogérvényesnek tekintett díjlevél záradékolását, továbbá a díjlevélben foglalt természetbeni járandóságok készpénzben leendő megváltásának jóváhagyását kéri.

Az egyházmegye közgyűlése a bemutatott díjlevél záradékolását elrendeli s az iratokat végső megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

A természetbeni járandóságoknak készpénzzel megváltását az 1911—1915. évekre engedélyezi.

193. szám A hegyközkovácsii egyház egyházjogilag záradékolt díjlevele nem lévén, beterjeszti a használatban jogérvényesnek elfogadott díjlevél alapján azzal megegyezőleg kiállított lelkészi díjlevelet.

Az egyházmegyei közgyűlés a bemutatott díjlevél záradékolását elrendeli s az iratokat további megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

194. szám. A nagyszántói egyház megerősítés végett beterjeszti a lelkészi javadalomban történt változásoknak megfelelően kiállított új lelkészi díjlevelét.

Az egyházmegye közgyűlése a bemutatott díjlevelet jóváhagyja s végső megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

195. szám. A pelbárthidai egyház beterjeszti 45—910. sz. presbyteri határozatát, amelyben — miután egyházhatóságilag záradékolt lelkészi díjlevele nincs, a használatban mindig jogérvényesnek elfogadott díjlevél alapján készített díjlevél záradékolását kéri.

Az egyházmegye közgyűlése a be-

17.
am
levé
dot
lőe
ter
me
jött

191
ame
láto
joge
egy
váb
nak
vált

87—
táva
hasz
alap

mutatott díjlevél záradékolását elrendeli s az iratokat végső megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti.

196. szám. A révi református egyház beterjeszti a 17—1911. és 18—1911. sz. presbyteri határozatokat, amelyekben, miután egyházhatóságilag jóváhagyott díjlevele nem volt, a használatban jogérvényesnek elfogadott, a valóságnak 1894. évi jelentő iv alapján megfelelően kiállított lelkészi díjlevél záradékolását, továbbá a természetbeni járandóságok 1911—1915. évekre történt megváltását illetőleg lelkész és gyülekezet között létrejött egyezség jóváhagyását kéri.

Az egyházmegye közgyűlése a bemutatott díjlevél záradékolását elrendeli, s azt végső megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

A díjlevélben foglalt természetbeni járandóságoknak készpénzzel megváltását az 1911—1915 évekre engedélyezi.

197. szám. A jákóhodosi egyház beterjeszti a 244—1911. és 240—1911. sz. presbyteri határozatokat, amelyekben — miután egyházhatósági záradékolással ellátott lelkészi díjlevele nem volt; a használatban mindig jogérvényesnek elfogadott díjlevél alapján azzal megegyezőleg kiállított lelkészi díjlevél záradékolását; továbbá a díjlevélben foglalt természetbeni járandóságoknak az 1911—1915 évekre készpénzben leendő megváltását jóváhagyni kéri.

Az egyházmegyei közgyűlés a bemutatott díjlevél záradékolását elrendeli, s végső megerősítés céljából az egyházkerületi közgyűlésre felterjeszti;

a természetbeni járandóságoknak készpénzben leendő megváltását az 1911—1915 évekre engedélyezi.

198. szám. A váncsodi egyház az egyházmegye 87—1911. sz. utasítása szerint 37—1911. sz. határozatával beterjeszti felsőbb hatósági záradékolás céljából a használatban mindig jogérvényesnek elfogadott díjlevél alapján azzal megegyezőleg kiállított lelkészi díjlevelet.

Az egyházmegye közgyűlése a be-

mutatott díjlevél záradékolását elrendeli s azt végső megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

199. szám. A bihari egyház betérjeszti az ujonnan szervezett IV-ik tanítói állásnak a 81—1911. sz. presbyteri határozattal megállapított díjlevelét.

Közgyűlésünk a betérjesztett díjlevelet jóváhagyja s végső fokon való megerősítés végett az egyházkerületi közgyűlésre fölterjeszti.

200. szám. Az örvéndi egyház betérjeszti az ujonnan szervezett 2-ik tanítói állásnak a presbyterium 37—1911. sz. határozatával megállapított díjlevelét.

A betérjesztett díjlevelet egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyja s végső fokon való megerősítés végett az egyházkerületre fölterjeszti.

201. szám. A bojti egyház betérjeszti a közte és a fi és leány tanító között ezek természetbeli járandóságainak megváltására nézve létrejött egyezséget, amely szerint a fi tanító termény és szolgálmánybeli járandóságai 338 kor. 70 fill., a leánytanító hasonnemű járandóságai évi 259 kor. 60 fill. összeggel váltatnak meg az 1910. jan. 1. és 1914. dec. 31 közé eső öt évi ciklusra.

Egyházmegyei közgyűlésünk a bojti egyház és tanítói között létrejött egyezséget az 1910—1914. évekre jóváhagyja.

202. szám. Az egyházmegyei lelkész egyesület fölterjesztésére

az egyházmegyei közgyűlés megkeresi az egyházkerületi közgyűlést, hogy szabályrendeletben állapítsa meg, hogy egy lelkészi lakásnak legalább is milyennek kell lennie. Az egyházmegye közgyűlésének véleménye az, hogy a lelkészi lakás legalább is egy előszobából, három jó beosztású lakó szobából, konyhából, kamarából, pincéből s egy hivatalos helyiségből álljon.

203. szám. Konrád Géza közig pénztárnok betérjeszti az egyházmegye közig. pénztárának 1912. évi költ-

ségvetési tervezetét, amely szerint a fedezet 7018 kor. 91 fillér lévén, a költségvetés mérlege sem hiányt sem maradványt nem tüntet fel.

A beterjesztett költségvetést közgyűlésünk jóváhagyja.

204. szám. A darvasi ref. egyház az adócsökkentési segély folyóvátétele következtében kéri az E. T. III. t.-c. 13 §-ában meghatározott normál adókulcs életbeléptetésének engedélyezését.

Az egyházmegye közgyűlése a szabályszerűen hozott egyháztanácsi és közgyűlési határozatok alapján a normál adókulcsnak az 1910. évtől kezdődőleg való életbeléptetését engedélyezi.

205. szám. A kismarjai ref. egyház az általa létesített új egyházi adókulcs s ezek alapján behozandó új egyházi adózás megerősítését kéri.

A kismarjai ref. egyház tanácsának és közgyűlésének szabályszerűen hozott határozatát, melyekkel kimondatott, hogy az eddigi háromféle egyházi adó helyett kétféle egyházi adó u. m. személyi és vagyoni egyházi adó hozassék be, a személyi adó kulcsa:

Állami adót nem fizető családfőknél 2 K

0—10	„	fizető	„	„	3	„
10—20	„	„	„	„	4	„
20—50	„	„	„	„	6	„
50—100	„	„	„	„	8	„
100—200	„	„	„	„	12	„
200—500	„	„	„	„	16	„
500—1000	„	„	„	„	20	„

koronában az ezután minden megkezdett 500 kor. állami adó után további 1 koronában állapittassék meg, az özvegyek fél-személyi adót fizessenek;

a vagyon adó pedig az egyenes állami adónak 5 %-ában szabassék ki; az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja és tekintettel arra, hogy ez új alapokra fektetett egyházi adózás megfelel a modern adózta-

tás elvi követelményeinek, adópolitikai érzékkel az egyházi terhek arányos és igazságos felosztását lehetővé teszi s emellett az egyházi szükségleteket is fedezi, ennél fogva megerősíti.

Felebbezés esetében az iratok az egyházkerülethez lesznek felterjesztendőek.

206. szám. A bihari ref. egyház épületek javításának engedélyezését ingatlan vételének jóváhagyását és ezek költségeinek fedezésére 30000 korona készpénz kölcsön engedélyezését kéri.

Miután megállapított, hogy a bihari ref. egyház templomának tetőzete a fedélszerkezet fáinak elkorhadása, a csapoknak kitágulása folytán sürgős javítást igényel, s miután az iskolák falazata is jelentékenyen megrongálódott, a kerítések nagyrésze is használhatatlanná vált, ennél fogva az egyházmegye közgyűlése az 1911. febr. 11-én 14 szám alatt hozott egyháztanácsi, valamint az ugyanakkor kelt 5 számú azon szabályszerűen hozott közgyűlési határozatot, mellyel a templom tetőnek megjavítása, horgonyzott bádoggal való befedése a torony falának kívül és belől való megjavítása és bemeszelése 7108 korona előirányzati költség keretén belől, valamint egyházi illetve iskolai épületek kijavítása és körül csatornázása 2498 korona és 50 fill. előirányzati költséggel, a kerítések javítása pedig 609 kor. 10 fillér költséggel kimondatott, — jóváhagyja.

Jóváhagyja az egyházmegyei közgyűlés a bihari ref. egyház 1911 év április hó 9-én 48 sz. alatt hozott egyháztanácsi, valamint ugyanakkor 16 szám alatt kelt egyház közgyűlési szabályszerűen hozott azon határozatát is, mellyel az ugynevezett Szőke-féle teleknek lelkeszi lak céljaira való megvásárlása 16000 korona vételár és illeték fizetési kötelezettség mel-

lett kimondatott, és miután a néhai Szőke János kizárólagos örököseivel és pedig: Dr Szőke József huszti és Szőke András nagyváradi lakos, ugyis mint a gondnokolt Szőke Mária törvényes képviselőjével kötött adás-vevési szerződést a biharmegyei gyámhatóság jóváhagyta, ennélfogva ezen szerződést az egyházmegye közgyűlése következő záradékkal: „Jóváhagyatott a bihari ref. egyházmegye közgyűlésének 1911. szeptember hó 29-én tartott ülésében“ ellátja.

Nincs észrevétele az egyházmegyei közgyűlésnek az ellen sem, ha templom javítás 7108 korona, az iskola javítás 2498 kor. 50 fillér, új ingatlan vételára 16000 korona; kerítések javítása 609 kor. 10 fillér, 16000 korona kölcsön 6 % -os kamata 960 korona, ezután illeték 688 korona, az 1909. évi kölcsönből még kifizetetlen 1200 kor., összesen tehát 29.663 korona 60 fillér az egyház kölcsönből fedezi s az ezen kölcsön 20 éves törlesztési hányadát rendkívüli adó kivetésével fedezi.

Miután azonban az e tárgyban 1911. szept. 17. 85. sz. alatt hozott egyháztanácsis az ugyanekkor 20 szám alatt hozott egyház közgyűlési határozatok míg egyrészt jogerőre sem emelkedtek, másrészt a felveendő kölcsönre nézve az egyház konkrét ajánlatot sem szerzett be, s így meg nem állapítható, hogy az évi törlesztési hányad mily összeget fog kitenni s ennek fedezésére mily mértékű rendkívüli adó kivetése válik szükségessé; ennélfogva az egyházmegye közgyűlése az idézett határozatokat ezidő szerint még jóvá nem hagyhatja.

Felhívja azonban a bihari ref. egyházat, hogy a felveendő törlesztéses kölcsönre a pénzügyintézetektől konkrét ajánlato-

kat szerezzen be, ezek alapján az egyház által fizetendő évi törlesztési hányadot állapítsa meg s ez ajánlatokat, az idézett közgyűlési határozatokat, az esetleg beérkezett felebbezések kapcsán az egyházmegyei elnökséghez terjessze be. — Az egyházmegyei közgyűlés egyuttal fölhatalmazza az elnökséget, hogy amennyiben a szóban forgó egyházi határozatok ellen felebbezés be nem adatik s a pénzügyintézetektől beszerzett kölcsön ajánlat az egyházra nézve pénzügyileg elég kedvező, s annak fedezése a rendkívüli adó kivetéssel biztosítottnak látszik, a kölcsönt, s a szükséges mértékig a rendkívüli adó kivetését engedélyezze, a kölcsön-kötvény bemutatására az egyházat kötelezze.

E határozat az ingatlan vétel jóváhagyására vonatkozó részében további jóváhagyás végett az egyházkerületi közgyűléshez felterjesztetik.

207. szám. A hegyközkovácsii ref. egyház kérvénye 400 korona kölcsön engedélyezése iránt

A hegyközkovácsii ref. egyház tanácsának és közgyűlésének szabályszerűen hozott azon határozatát, amellyel kimondotta, hogy 455 korona 20 fillér előírási költség keretén belül a tanítói lakás mostani konyha helyiségét kamarává átalakíttatja s e lakáshoz egy új konyhát építtet s az ezen építkezéshez szükséges összeget újabb kivetés mellőzésével olyképp fedezi, hogy 400 koronát közszükségleti alapjából kölcsönképpen felvesz, az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyja, a szóban forgó építkezés költségeinek részbeni fedezhetése céljából a hegyközkovácsii egyháznak közszükségleti alapjából 400 korona kölcsön oly feltételek mellett való felvételét, mely szerint a kölcsön 5%-os kamat és 1912. évtől kezdődőleg négy egymásután követ-

kező évben 100 – 100 koronával törlesztés, egyházmegyei közgyűlés engedélyezi, annak határozott kikötésével, hogy a tőke törlesztés és kamat évi összege az egyház költségvetésébe fölvétessenek s amennyiben ez új szükségleti tételt a rendelkezésre álló jövedelmek nem fedeznék, ez esetben a hiányzó összeg rendkívüli adókiivetésével pótoltságok.

Ily értelemben kellett határozni, mert a hozott határozatai szerint az egyházközség rendkívüli adó kiivetésére magát kötelezte.

Jelen határozat végső jóváhagyás céljából az egyházkerületi gyűléshez fölterjesztetik.

208. szám. A révi egyház kéri azon határozatának jóváhagyását, hogy a templom és a lelkészlak helyrehozatalával felmerülő 2327 korona 20 fillér költségből 500 koronát egy évre kiivetendő rendkívüli adóval fedezhessen.

Az egyházmegye közgyűlése a révi ref. egyház templom és lelkészlakának helyrehozatalát az egyház érdekéből halaszthatatlanul szükségesnek tartja, éppen ez okból a becsatolt költségelőirányzat összesen 2327 korona 20 fillérre előirányzott építkezést jóváhagyja, az építkezés foganatosítását azonban csak az esetre engedélyezi, ha az egyház az 500 koronán felüli építkezési költségét a felsőbb hatóságtól nyert segély útján megszerezte és az 500 korona rendkívüli adókiivetése ügyében névszerinti szavazattal hozott végzéseit jóváhagyás végett ide bemutatja.

209. szám. A biharszentjánosi ref. egyház az egyházmegye jóváhagyását kéri azon határozatához, amelyel kimondotta, hogy a Szentjános községi 104. számú telekjegyzőkönyvi betétben A—II. 8. sor 1447. hrzi sz. a. felvett „Nyaló“ dülőbeni földnek a mellékelt vázrajz szerint 1447/2 hrzi számmal jelölt 28 négyszögöl területi

részét tehermentesen Tóth István szentjánosi lakosnak 84 kor. vételár mellett eladja.

Az egyházmegye közgyűlése az idevonatkozó egyháztanácsi és közgyűlési határozatok jóváhagyásával a bemutatott adásvételi szerződést annak kikötésével, hogy az átadással járó mindennemű költségeket a vevő Tóth István viseli és hogy az eladott 28 négyszögöl földterület 84 korona vételára mindig takarékpénztárilag kezeltessek s annak kamatját a mindenkori kántortanító élvezze, jóváhagyja a következő záradékkal: „Jóváhagyatott az egyházmegyei közgyűlés 1911 szeptember hó 29-én tartott ülésében“ ellátja és további jóváhagyás végett az egyházkerületre felterjeszteni rendeli.

210. szám. A nagyszántói ref. egyház 1500 korona törlesztéses kölcsön felvételére engedélyt kér.

Miután az 1911 május hó 16-tól 18-ig tartott egyházkerületi gyűlése nagyszántói ref. egyháznak beltelekvétel céljára csak 7000 korona kölcsön felvételét engedélyezte, pedig a vételárból 8000 korona maradt fedezetlenül, amelynek készpénzben leendő kifizethetése céljából még 1500 korona névértékű kölcsön felvétele szükséges, ennél fogva az egyházmegye közgyűlése az idevonatkozó egyháztanácsi és közgyűlési határozatok jóváhagyásával a nagyszántói ref. egyháznak, a Pesti magyar kereskedelmi bank legelőnyösebb ajánlatának elfogadásával a már megszavazott 7000 koronán felül további 1500 koronás kölcsönnek ötven évi törlesztésre 5.35% előzetes félévi annuitással és 96% árfolyamon névértékben való felvételét, tekintve, hogy a kölcsön törlesztése a kimutatott jövedelmekkel biztosítottnak látszik, engedélyezi, egyidejűleg kötelezi az egyházat, hogy amennyiben a haszonbér jövedelemből a

kölcsön annuitása bármely oknál fogva nem volna, a szükséges hiányzó összeget rendkívüli adó kivetésével fedezze, az iratokat végleges jóváhagyás végett az egyházkerületre felterjeszteni rendeli.

A kölcsön felvételi kötelezvény az egyházmegyei közgyűléshez bemutatandó lesz.

211. szám. A szalárdi egyház kérelme iskola és tanítói lakra az államkincstár javára a haszonélvezeti jog bekebelezésének engedélyezése iránt.

Az egyházmegye közgyűlése az idevonatkozó egyháztanácsai és közgyűlési határozatok jóváhagyásával a szalárdi egyház 396. sz. betétben A—III. 1., 2. sor 45., 46. hr. sz. a foglalt régi iskolai épületére és a tanítói lakra a mindaddig tartó haszonélvezeti jognak bekebelezését, míg az épületek iskolai tantermül és tanítói lakás céljaira szolgálnak, az államkincstár javára engedélyezi s az iratokat végleges jóváhagyás céljából az egyházkerületre felterjeszteni rendeli.

212. szám. A furtai ref. egyház presbyteriuma a fi-tanítói és leány-tanítói javadalmi földek haszonbéri szerződéseit jóváhagyás végett beterjeszti.

Az egyházmegye közgyűlése a fi-tanítói földekre kötött szerződést jóváhagyólag tudomásul veszi, a leány-tanítói földekre kötött szerződést azonban csak 3 évi bérleti időtartamra terjedőleg hagyja feltétlenül jóvá, a további évekre nézve pedig csak azon feltétellel, hogy a javadalmas változása esetében az utódnak joga legyen a szerződést a bármikor folyó gazdasági év végén kártérítés nélkül felbontani.

Figyelmébe ajánlja továbbá az egyházmegye az egyháztanácsnak, illetve javadalmasoknak, hogy a szerződések jogi szempontból több részükben kifogás alá esnek.

Igy a fi-tanítói földek szerződésénél módosítandó volna a bérlet kezdete augusz-

tus 15-ről szeptember 1-re, hogy a bérleti év az iskolai évvel essék össze. Ennek megfelelően a fizetési határnapok is megvolnának változtatandók.

Kikötendő volna az is, hogy a szerződösszegés esetében a javadalmasnak ne csak új bérbeadáshoz, hanem saját kezelésbe való vételhez is joga legyen.

A leány-tanítói földek szerződése pótlendő volna azzal, hogy a szerződösszegés esetében a szerződés azonnal megszüntethető.

Az egyházmegye tehát, bár csupán a haszonbérbeadás engedélyezését avagy megtiltását tartja hatáskörébe tartozónak, a részletkérdésekre vonatkozó fentebbi aggályokat az egyháztanács és javadalmasok figyelmébe ajánlja.

213. szám. A kisszántói egyháztanács a lelkeszi és tanítói javadalmi földek haszonbéri szerződéseit jóváhagyás végett beterjeszti.

Az egyházmegye általában hozzájárul ahhoz, hogy a javadalmi földek 3 évre föltétlenül haszonbérbe adassanak, ezt meghaladó időre azonban csak azon feltétel mellett, hogy lelkész vagy tanítóváltozás esetében az új javadalmasnak joga legyen a szerződést az akkor folyó gazdasági év végére felbontani.

Ily értelemben tehát a bemutatott szerződések módosítandók.

Figyelmezteti továbbá az egyházmegye az egyháztanácsot és a javadalmasokat, hogy a szerződések jogi szempontból több tekintetben kifogás alá esnek.

Perre adhat okot ugyanis az a kitétel, hogy a bérleti idő 1910. év őszétől 1916. őszéig tart. Ehelyett pontos határidők volnának megállapítandók.

Nem helyes az sem, hogy a bérfizetés január 1-én kezdődik, mert így a fizetés

egy negyedévvel utólag történik, tehát a fizetés elmulasztása és be nem hajthatása esetében a javadalmast nagyobb kár éri, mintha a haszonbérfizetés a szokásnak megfelelően előre történik.

Nehezen érvényesíthető az a kikötés is, hogy a trágyázás elmulasztásáért a bérlő megfelelő kártérítéssel tartozik. Pótlendő volna tehát e kikötés azzal, hogy bérlő évenként hány szekér trágyát tartozik kihordani és biztosítandó volna azzal, hogy ennek elmulasztása a szerződés azonnali felbontására jogosítja a bérbeadót.

Miután továbbá a bérlők bizonyos arányban fogják a földet használni és a bért fizetni, kifejezendő volna az, hogy bérbeadót semmiféle felelősség nem terheli abban a tekintetben, hogy bérlőtársak egymással megtudnak-e egyezni a föld felosztására és állandó használására nézve.

A trágya visszatérítéséről szóló rendelkezés az egyházmegye előző rendelkezése értelmében mellőzendő volna.

Pótlendő volna a szerződés azzal is, hogy a szerződés költségeit és illetékeit ki tartozik viselni.

Általában ki kellene kötni, hogy a szerződés kikötéseinek legcsekélyebb megszegése bérbeadót a szerződés azonnali felbontására jogosítja fel.

Az egyházmegye tehát, bár csupán haszonbérletbeadás engedélyezését avagy megtiltását tartja hatáskörébe tartozónak, a részletkérdésekre vonatkozó előbbi aggályokat az egyháztanács és javadalmasok figyelmébe ajánlja.

214. szám. A váradlesi egyház a lelkészi földek felesbérletére vonatkozó szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

A váradlesi egyház helyzetére tekintettel, az egyházmegye kivételesen hozzá-

járol, hogy a lelkészi földek 12 évre feles bérletbe adassanak. Ennek folytán a bemutatott szerződést is tudomásul veszi. Figyelmezteti azonban az egyházat és javadalmast, hogy a szerződésben szabatosabban volna megállapítandó a bérleti idő kezdete és lejárta, vagyis az ősz kifejezés helyett határozott nap volna a szerződésbe iktatandó. Rendelkezni kellene a szerződésben arról is, hogy a bélyegköltségeket és illetékeket melyik fél lesz köteles viselni. Az egyházmegye ezen aggályos pontokat és hiányokat, miután csak a bérbeadás engedélyezését avagy eltiltását tartja hatáskörébe tartozónak, az egyháztanács és javadalmas figyelmébe ajánlja.

215. szám. Bethlendy Sándor váncsodi lelkész és Eröss Károly váncsodi tanító kéri, hogy a nem telekkönyvezett és tőlük elvont legelők kárpótlása fejében az egyház évi 106 kor. 80 fillér illetve 53 kor. 40 fillér megfizetésére köteleztessék.

Miután az egyházakat a belhivatalnokok járandóságainak pontos és hiánytalan kiszolgáltatása tekintetében felelősség terheli, az egyházmegye figyelmezteti az egyháztanácsot, hogy az elvont jövedelem kiszolgáltatásáról haladéktalanul gondoskodni tartozik. Kötelessége lévén azonban a presbyteriumnak az is, hogy az egyház vagyonát minden jogtalan eljárással szemben megvédelmezze, utasítja az egyházmegye az egyháztanácsot, hogy a legelő használat ügyét haladéktalanul tegye vizsgálat tárgyává s szükség esetében a sérelmet a törvény rendes útján is igyekezzék orvosoltatni.

216. szám. A kálvineum végrehajtó bizottsága a létesítendő árvaház céljaira évi 100 korona fentartási segélynek megszavazását kéri.

Az egyházmegye közgyűlése a gazdaságos cél elősegítése érdekében 10 évre

terjedőleg évi 50 korona fentartási segélyt a közigazgatási pénztár terhére megszavaz s utasítja az elnökséget, hogy ezen összeget már a jövő évtől kezdve illessze be a költségvetésbe.

217. szám. A csökmői egyháztanács a Rödl Paulina és Makai József csökmői lakosok alapítványáról szóló alapító levelet jóváhagyás végett beterjeszti.

Az egyházmegye az alapító levelet jóváhagyja azzal az igazítással azonban, hogy az alapítvány jutalomdíj és nem ösztöndíj alapítvány és azzal a pótlással, hogy a 3 osztály mindegyikéből évenként csak 1 fiu és 1 leány gyermek, összesen tehát 6 tanuló jutalmazható 1—1 koronával.

218. szám. A fugyivásárhelyi egyház a „Magtáralap” alapító levelét jóváhagyás végett beterjeszti.

Az egyházmegye a bemutatott alapító levelet pótlás végett az egyháznak visszaadja, mert az alapító levél nem tartalmaz rendelkezést arról, hogy az alapítványt ki és milyen ellenőrzés mellett kezeli, hogy az alapítványt peres és perenkívüli ügyekben ki képviseli, végül, mert nincs kimondva, hogy az alapítványi vagyon épségben tartásáért az egyház felelősséget vállal.

219. szám. A pelbárhidai egyház a magtári alapítvány alapító levelét jóváhagyás végett beterjeszti.

Az egyházmegye az alapító levelet pótlás végett az egyháznak visszaadja, mert nincs benne kifejezve az, hogy az alapítványi vagyon épségben tartásáért az egyház felelősséget vállal és nincs megjelölve az sem, hogy az alapítványt peres és perenkívüli ügyekben ki lesz jogosítva képviselni.

220. szám. A zsákai egyház a gróf Rhédey Ádám, br. Wesselényi Istvánné és Mezey József-féle alapítványokról, valamint az egyházi szegény alapról szóló alapító leveleket jóváhagyás végett beterjeszti s egyuttal jelenti, hogy az iskolai alapot iskolai célra fordítja s ezt az alapot megszünteti.

A gróf Rhédey Ádám-féle alapítvány alapító levelét az egyházmegye jóváhagyja és záradékolni rendeli.

A br. Wesselényi Istvánné alapítványának alapító levele 1899-ben már jóváhagyást nyervén, erre nézve az egyházmegye csupán azt rendeli el, hogy az alapító-levél egy-egy példánya az esperesi és kerületi irattárba juttattassék.

A Mezey József-féle alapítvány, valamint az egyházi szegény-alap alapító leveleit az egyházmegye pótlás végett visszaadja az egyháznak, mert mindkét alapító levélből hiányzik az, hogy az egyház az alapítványok épségben tartásáért a felelősséget elvállalja és hogy az alapítványt peres és perenkívüli ügyekben ki fogja képviselni, ezenfelül a Mezey-féle alapító levélben nincs körülírva az sem, hogy az adományozás jogát ki fogja gyakorolni.

Végül fölhivja az egyházmegye az egyházat, hogy az iskolai alapról is készítsen alapító levelet s azt jóváhagyás végett szintén mutassa be.

221. szám. A nyüvedi egyház a magtáralap alapszabályzatát jóváhagyás végett beterjeszti.

Az egyházmegye a beterjesztett alapszabályzatot jóváhagyja és záradékolni rendeli.

222. szám. A fugyivásárhelyi egyháztanács a magtári alapszabály 11. §-ának megváltoztatásához az egyházmegye jóváhagyását kéri.

Az egyházmegye az alapszabály 11. §-ának megváltoztatásáról szóló 37/1911. sz. egyháztanácsi határozatot jóváhagyja.

223. szám. Szücs László lelkész és Szabó Benjamin tanító felelbezik a csatári egyház 58. sz. határozatát, mely szerint a leányiskola udvarára az egyháztanács kutat nem készített.

Az egyházmegye az egyháztanács 58/1911. sz. határozatát megsemmisíti, mert

a leány-tanító külön háztartása és a tűz-veszély elleni sikeres védekezés is kívánatossá teszik, hogy a leányiskola udvarán külön kut építtessék. Ennélfogva az egyházmegye felhívja az egyháztanácsot, hogy a kut elkészítéséről a törvényes következmények terhe alatt haladéktalanul gondoskodják.

224. szám. Szilágyi Károly hegyközcsetári lakos az egyháztanács 76—911. sz. határozatával szemben kéri a gondnoki tisztség viselése alóli felmentését.

Miután igazolva van, hogy Szilágyi Károly, mint 5 gyermekes családapa a lét-fentartás nehézségeivel küzd, az egyháztanács 76—911. sz. határozatának megváltoztatásával őt a felmentési díj elengedése mellett a gondnoki tisztség viselése alól 1912—1914. évekre felmenti s az egyháztanácsot új választás megejtésére felhívja.

225. szám. Nyikos Sándor pusztatoldi lelkész igazolt betegségre tekintettel, segédlelkész alkalmazásának engedélyezését kéri.

Miután kérvényező lelkész betegsége orvosi bizonyítvánnyal igazolva van, az egyházmegye a segédlelkész alkalmazását engedélyezi, illetve a szükséges segély elnyerése céljából a kérelmet az egyházkerülethez pártolólag terjeszti fel.

226. szám. A fugyii egyháztanács 29—1911. sz. azon határozata folytán, melyben az egyháztanács kimondotta, a javadalmi földekből elfoglalt területek visszaszerzése céljából lépéseket nem tesz, lelkész az egyházmegye intézkedését kéri.

Miután a bemutatott mérnöki szakvélemény és nyilatkozatok valószínűsítik a jogtalan foglalást, s miután az egyháztanácsnak törvényes kötelessége az egyház vagyonát védelmezni, az egyházmegye közgyűlése az egyháztanács 29—1911. sz. határozatát megsemmisíti s utasítja az egyháztanácsot, hogy a jogtalanul elfoglalt

egyházi vagyon visszaszerzése céljából a szükséges lépéseket a törvényes következmények terhe alatt haladéktalanul tegye m. g.

227. szám. Id. Nyeste István mezőtelkii lelkész az interkaláris lelkészi jövedelemből a presbyterium által neki ajándékozott, de az egyházmegyei közgyűlés által visszatéríteni rendelt összegnek 284 koronában megállapítására és ennek három év alatt leendő törlesztésére engedélyt kér.

Az egyházmegye közgyűlése elfogadja az interkaláris lelkészi jövedelem terményrészeinek ujabban foganatosított értékelését, valamint azt is, hogy szabályszerű leszámolás után id. Nyeste István lelkész csak 284 koronát tartozik az egyháznak visszafizetni, ellenben nem adja jóváhagyását ahhoz, hogy ezen összeget a lelkész 3 év alatt 3 részletben és kamatmentesen fizethesse vissza, mert a követelést kellően biztosítva nem látja.

Ennélfogva a lelkészt az egyházmegye a követelés azonnali lefizetésére utasítja; ha azonban a lelkész a kötelezvényt legalább két jó kezessel aláíratná, felhatalmazza az egyházmegye az elnökséget, hogy a kölcsön 3 év alatti 5%-os kamat melletti visszafizetésére vonatkozó fenti megállapodást jóváhagyólag tudomásul vehesse.

A 284 kor. az egyházfentartási alap javára számolandó el.

228. szám. Farkas Lajos bihari tanító az egyházmegye engedélyét kéri ahhoz, hogy a bihari hitelszövetkezetnél a könyvvezetői teendőket végezhesse.

Az egyházmegye a E. T. I. t.-c. D. 143. §-a alapján a mellékfoglalkozás gyakorlását engedélyezi, azon fentartással azonban, hogy a tanítói kötelességek legkisebb sérelme esetében az engedélyt azonnal vissza fogja vonni.

229. szám. A darvasi egyház a már jóváhagyott

terv és költségvetés alapján engedélyezett új iskola építésére 10.000 korona népiskolai tökesegélyt kér.

A görög-keleti oláhsággal egy közösségben élő s így nemzeti tekintetben is missiót teljesítő kevés népességű egyház kérését egyházmegyénk közgyűlése pártolólag terjeszti fel az egyházkerülethez.

230. szám. A hegyközsáldobágyi egyház a tantanterm kibővítése és átalakítása folytán előálló költségeinek fedezésére az orsz. ref. egyházi közalapról 300 kor. egyszersmindenkori segélyt kér.

A tanterme kibővítésére és átalakítására felsőbb hatósági intézkedés folytán kényszerült kevés számu, legnagyobb részt adóssággal terhelt s a napszámos osztályhoz tartozó hivekből álló egyház kérését közgyűlésünk meleg ajánlással terjeszti fel az egyházkerületre, jóváhagyván egyidejűleg az átalakítási munkálatok beterjesztett költségvetését is.

231. szám. A révi egyház temploma és lelkeszlaka új cseréptelőzettel ellátására az orsz. ref. egyházi közalapról 1827 kor. 20 fill. egyszersmindenkori segélyt kér.

A nemzetiségi vidéken fekvő s magyar nemzeti szempontból is fontos missiót teljesítő, csekély népességű egyházat közgyűlésünk a nagyobb segélyek egyikére ajánlja s kérvényét pártolólag terjeszti fel az egyházkerületre.

232. szám. A fugyi-i egyház építkezésből származó régi adósságának törlesztésére a Ref. Segélyegylettől 424 K 88 fill. segélyt kér.

A csekély népességű s jobbára a fuvaros és napszámos osztályhoz tartozó hivekből álló egyházat közgyűlésünk 200 kor. segélyre ajánlja s kérvényét pártolólag terjeszti fel az egyházkerületre.

233. szám. A fugyivásárhelyi egyház a részint költségvetési hiányának fedezésére, részint lelkeszi fizetésre és építkezésre felvett kölcsönének törlesztésére a Ref. Segélyegylettől 300 kor. segélyt kér.

Az adóssággal terhelt egyházat közgyűlésünk segélyezésre ajánlja s kérvényét pártolólag terjeszti fel az egyházkerületre.

234. szám. A fugyivásárhelyi egyházközségtől nagyobb távolságra huzódó hegyi részen előkönyörgői tisztet teljesítő állami tanító tiszteletdíjául 150 kor segélyt kér a Ref. Segélyegylettől.

Közgyűlésünk a fugyivásárhelyi egyházat a jelzett célból kért segélyre ajánlja, amennyiben az egyház költségvetésében erre fedezet már nem található s fontos egyházi érdek forog fenn s kérvényét pártolólag terjeszti fel az egyházkerületre.

235. szám. A hegyközcsatári egyház a lelkeszi udvaron támadó tűz miatt elhamvadt melléképületek újra építése költségeinek fedezésére a Ref. Segélyegylettől 400 kor segélyt kér.

Minthogy az egyház építkezésre kényszerítve van s a biztosító intézettől nyert összeg a mai magas anyagárak és munkabérek miatt az új építkezés költségeit nem fedezi, közgyűlésünk a kért segélyre ajánlja s kérvényét pártolólag terjeszti fel az egyházkerületre.

236. szám. A hegyközkovácsii egyházépítkezésből származó régibb keletű adósságainak törlesztésére a Ref. Segélyegylettől 200 kor segélyt kér.

Az utóbbi években sok elemi csapással sújtott, adóssággal terhelt egyházat közgyűlésünk a kért összegű segélyre ajánlja s kérvényét pártolással terjeszti föl az egyházkerületre.

237. szám. A nagyszántói egyház az iskolájánál váratlanul eszközlendő nagyobb mérvű javítások költségeinek fedezésére a Ref. Segélyegylettől 300 kor segélyt kér.

A szomorú anyagi viszonyok között levő váratlanul jött építkezésre kényszerült, ez évben nagy mérvű elemi csapással is sújtott, gör. kath. oláhsággal egy községben élő csekély népességű egyházat közgyűlésünk a kért segélyre melegen ajánlja

tem
lesz

mel
seg

szá
150

tav
kiv

tav
kár
vér

s kérvényét pártolással terjeszti fel az egyházkerületi közgyűlésre, egyidejűleg az építkezés költségvetését is jóváhagyván.

238. szám. A pusztajlaki egyház iskolaépítésből és templomjavításból eredő tetemesebb adósságának törlesztésére a Ref. Segélyegylettől 200 kor. segélyt kér.

Az egyházi épületeit rendkívüli áldozattal jó karba hozott, nehéz felekezeti helyzetben levő egyházat közgyűlésünk a kért segélyre ajánlja s kérvényét pártolólalag terjeszti fel az egyházkerületre.

239. szám. A révi egyház a lelkészi lakon emelendő melléképület költségeire 150 korona Ref. segélyegyleti segélyért kérvényez.

A csekély népességű, idegen nemzetiség közé ékelt s missiót teljesítő egyházat közgyűlésünk a kért segélyre ajánlja s kérvényét pártolólalag terjeszti fel az egyházkerületre, egyidejűleg jóváhagyván az építkezés költségvetését is.

240. szám. A váradlesi egyház lelkészlak építésből származó adósságának törlesztésére a Ref. Segélyegylettől 150 korona segélyt kér.

A csekély népességű s idegen nemzetiségű vidéken fontos missiót teljesítő szegény egyházat közgyűlésünk a kért segélyre ajánlja s kérvényét az egyházkerületre pártolólalag terjeszti fel.

241. szám. Bethlendy Sándor váncsodi lelkész egér, tavaszi fagy és aszály okozta kárait hivatkozva, rendkívüli államsegélyért kérvényez.

Az elemi csapás által okozott károsodás nagy mérve hatósági bizonyítvánnyal igazolt lévén, kérését közgyűlésünk pártolólalag terjeszti fel az egyházkerületre.

242. szám. Szokolay Béla hegyközkovácsii lelkész tavaszi vizáradás és sertésvész által okozott nagymérvű károsodására hivatkozva, rendkívüli államsegélyért kérvényez.

Az elemi csapás okozta kár tetemes volta hatósági bizonyítvánnyal igazoltatván,

tekintettel arra is, hogy a népes családú folyamodó két gimnáziumi tanuló fiának taníttatási költségei lelkeszi fizetésének egy jó részét fölemésztik, kérését pártoló ajánlással terjeszti föl közgyűlésünk az egyházkerületre.

243. szám. Varga Gedeon fugyivásárhelyi lelkesz a javadalma földjén tavaszi vizáradás és nyári aszály miatt szenvedett károsodására hivatkozva, rendkívüli államségélyért kérvényez.

A károsodás hatósági bizonyítvánnyal igazoltatván, kérését a közgyűlés pártolólag terjeszti fel az egyházkerületre.

A 127., 168., 189., 198., 202. számokat jegyzette Csermák Béla egyh. jegyző.

A 169., 188., 199., 203., 229., 243. számokat jegyzette Holkó József egyh. jegyző.

A 204—211 számokat jegyzette Lukács Ödön világi jegyző.

A 212—228 számokat jegyzette dr Thury László világi jegyző.

Hitelesítettett Nagyváradon, 1911 október 5.

Sulyok István,
esperes.

Bary József,
egyházmegyei gondnok.

Birósági ügyek.

244. szám. Jelenvoltak: Sulyok István esperes és Bary József gondnok elnöklete mellett Szemess László, Csák Máté, Léway Mihály, Surányi Lajos, Major Gyula, Kiss Antal egyházi, K. Nagy Sándor, Kurovszky Ferenc, Szegedi Lajos dr világi tanácsbírák, dr Thury László jegyző.

Elnök előterjesztésére, hogy a E. T. V. t.-c. 13. §-a értelmében az időszaki tanács a következő évre megalakítandó,

az egyházmegyei bíróság az időszaki tanácsot 1911 okt. 1-től 1912 okt. 1-ig terjedő időre Csák Máté, Kurovszky Ferenc és dr Szegedy Lajos rendes, valamint Léway Mihály, Major Gyula és Tatár Zoltán pótagokból megalakítja.

245. szám. Jelenvoltak: Sulyok István esperes és Bary József egyházmegyei gondnok elnöklete mellett; a tárgyalást Sulyok István esperes, mint hivatali korban idősebb elnök vezetésén, Szemess László, Csák Máté, Léway Mihály, Surányi Lajos, Major Gyula, Kiss Antal egyházi, K. Nagy Sándor, Kurovszky Ferenc, dr Szegedi Lajos világi tanácsbírák és dr Thury László jegyző.

A felek részéről dr Thury Kálmán egyházmegyei ügyész, Kocsiss Jenő megválasztott lelkész; a panaszosok részéről Megyesi József, Megyesi Mihály, B. Kuti Sándor egyháztagok s az egyháztanács képviselőiben K. Kuti Ferenc, Arató Antal presbyterek.

Tárgyalás alatt van a gyulavárii lelkész választás elleni felebbezés.

A tárgyalás befejeztével a bíróság zárt tanácskozása után meghozta és kihirdette a következő ítéletet:

„Az egyházmegyei bíróság ifj. Kun Gábor és társai panaszát az E. T. V. t.-c.

98. §-a alapján elutasítja, a gyulavári ref. egyházban az 1911. évi február 26-án megtartott lelkész választás törvényszerűségét megállapítja és összes panaszosokat 98 kor. 80 fillér költségnek egyetemlegesen leendő megfizetésére 15 nap végrehajtás terhe alatt kötelezi, illetve miután ez a költség a panaszosok által letett 100 korona biztosítékból fedezetet nyert, a panaszosokat illető maradványt, 1 kor. 20 fillér összegben panaszosok kezeihez visszautalni rendeli.

Sulyok István,

esperes, egyh. elnök

Bary József,

gondnok, világi elnök.

Dr Thury László,

jegyző.

246. szám. Jelen voltak a bíróság részéről Sulyok István esperes, ki a tárgyalást vezette, Bary József e. m. gondnok világi elnök, Csák Máté, Lévy Mihály, Surányi Lajos, Szemess László egyházi, K. Nagy Sándor, Kurovsky Ferenc, dr Szegedy Lajos világi tanácsbírák és dr Thury László jegyző.

A felek részéről dr Thury Kálmán egyházmegyei ügyész, Molnár Vince lelkész, Papp Károly képviselőben dr Bölönyi Andor ügyvéd, Bogdán István és Szilágyi Sándor panaszosok.

Tárgyalás alatt van Molnár Vince darvasi lelkész és Papp Károly volt darvasi tanító elleni fegyelmi panasz.

A tárgyalás berekesztése és a bíróság zárt tanácskozása után az elnök nyílt ülésben kihirdeti a bíróságnak egyhangulag hozott következő ítéletét:

A bihari ref. egyházmegyei bírósága, mint elsőfoku fegyelmi bíróság Papp Károly volt darvasi, jelenleg turkevei lakos, tanító és énekvezért vétkesnek nyilvánítja:

1. Az E. T. V. t.-c. 34. § A. 3. pontjába ütköző fegyelmi vétségben azért, mert

1910. évi június havában Darvason a fogyasztási szövetkezet helyisége előtt többek jelenlétében a darvasi ref. egyháztagok közül azokat, kik a 48-as függetlenségi párthoz tartoztak, „szamár“ „bolond“ és „hazaáruló“ kifejezésekkel illette;

2. Az E. T. VI. t.-c. 23. §-ába és az E. T. V. t.-c. 34. §. A. 1. pontjába ütköző fegyelmi vétségben azért, mert 1909—1910. iskolai évben a vezetésére és tanítására bízott gyermekekkel tulszigoruan bánt, azokat annyira ütötte és verte, hogy e miatt a gyermekek féltek iskolába járni, szüleik pedig a rossz bánásmód miatt a tanító ellen panaszkodtak;

3. az E. T. V. t.-c. 34. § A) 3. pontjába ütköző fegyelmi vétségben azért, mert Darvason 1910 év június 16-án Szilágyi Sándor ottani egyházgondnokot heves szóváltás után tettleg bántalmazta és az iskola udvaráról az utcára erőszakkal kilökdöste;

4. az E. T. V. t.-c. 34. § A) 4. pontjába ütköző fegyelmi vétségben azért, mert az 1910 évben Darvason Molnár Vince ottani ref. lelkésszel, mint iskolaszéki elnökkel, e szerint iskolai előjárójával szemben a köteles tiszteletet többször súlyosan megsértette, ennek törvényes hatáskörében tett intézkedéseivel szemben engedetlenséget és ellenszegülést tanusított;

ezért az E. T. V. t.-c. 35. § c) pontja alapján négy rendbeli fegyelmi vétség miatt a bihari ref. egyhm. köz. pénztárába a jelen ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap különbeni végrehajtás terhe alatt fizetendő 50, azaz ötven korona pénzbüntetésre ítéli és az E. T. V. t.-c. 98. § b) pontjának harmadik bekezdése értelmében az eddig fölmerült 23 kor. és a netalán ezután fölmerülendő fegyelmi eljárás költ-

ségeinek ugyanazon idő és jogkövetkez mények terhe alatt leendő lefizetésre kötelezi.

Elrendeli egyidejűleg az egyházmegye fegyelmi bírósága az E. T. V. t.-c. 98. § b) pontjának ötödik bekezdéséhez képest, hogy a Papp Károly tanító ellen fentforogni látszó és az E. T. V. t.-c. 34. § A) 9. pontjába ütköző, az egyh. hatóságok előtt hamis vádaskodás által elkövetett fegyelmi vétség miatt és az E. T. I. t.-c. 135. §-ba ütköző engedély nélküli eltávozás és a lelkesz utasításának nem teljesítése által elkövetett fegyelmi vétség miatt a fegyelmi eljárás megindítása céljából az összes fegyelmi ügyiratok az E. T. V. t.-c. 46. § szerint illetékes bihari ref. egyhm. fegyelmi bíróság elnökségéhez a jelen ítélet jogerőre emelkedése után áttétessenek.

Ellenben Molnár Vince darvasi ref. lelkészt az E. T. I. t.-c. 143 § C) b) és D) f) pontjába és az E. T. V. t.-c. 34. § A) 1. 3. és 9. pontjaiba ütköző 4 rendbeli fegyelmi vétség vádja és következményei terhe alól az E. T. V. t.-c. 98. § b) pontjának első bekezdéséhez képest felmenti ;

az ítéletet annak jogerőre emelkedése után a hevesnagykunsági ref. egyhm. elnökségének hiteles kiadmányban megküldetni, a tárgyaláson meg nem jelent Papp Károly vádlottnak pedig azonnal kézbesíttetni rendeli.

Sulyok István

esperes, egyh. elnök.

Bary József

gondnok, világi elnök.

Dr Thury László,

jegyző.

147. szám. Jelen voltak a bíróság részéről: Sulyok István esperes, ki a tárgyalást is vezette, Bary József egyházm. gondnok elnökle mellett:

Szemes László, Csák Máté, Surányi Lajos, Major Gyula, Kiss Antal egyházi,

K. Nagy Sándor, Kurovszky Ferenc, dr Szegedy Lajos világi tanácsbírák és

Dr Thury László jegyző.

A felek részéről Cseh Ferenc panaszos és a panaszolt egyház részéről: Szántó Béla és Lovass Lajos presbyterek.

Tárgyalás alatt van Cseh Ferencnek a nyüvedi egyház elleni követelési ügye.

A tárgyalás berekesztése és zárt tanácskozás után az elnök nyílt ülésben a következő egyhangulag hozott határozatot kihirdette:

Az egyházm. bíróság az ügy érdemi eldöntése előtt a bizonyító eljárás kiegészítését és pótvizsgálat foganatosítását rendeli el.

Ehhez képest mindenek előtt felhívja Cseh Ferenc panaszost, hogy a bíróság elnökségéhez intézett és az esperesi hivatalhoz a jelen végzés kézbesítésétől számítandó 30 nap alatt benyújtandó beadványában részletesen adja elő, hogy a nyüvedi ref. egyház ellen mily cimen, mely időből és mily összegű követelései vannak s egyuttal mutassa be a követeléseire vonatkozó összes okmányait s jelölje meg azon tanuit és ezeknek pontos lakását, kik az ő követeléseiknek jogosságát bizonyítani lesznek hivatva. A panaszos által benyújtandó beadványnak a kiadása mellett az elnökség útján felhívja a nyüvedi egyh. presbyteriumát, hogy legközelebb tartandó ülésében indokoltan, részletesen és pontonként nyilatkozzék arra nézve, miért nem tartja Cseh Ferenc követeléseit jogosnak s ezen hozandó határozatát az irattárában feltalálható s ezen követelésekre vonatkozó, avagy ezeket bár-

mely részben felderítő iratokkal együtt terjessze be az egyhm. bíróság elnökségéhez. Amennyiben pedig ilyen iratok nem volnának, erre nézve hivatalos jelentést terjesszen be.

Végül megbizza a bíróság az elnökséget az iránt, hogy amennyiben a nyüvedi egyház az elrendelteknek eleget teend, Cseh Ferencre nézve pedig a bizonyítékainak beterjesztésére kitűzött záros határidő letelik, a tényállásnak teljes földerítése és a bejelentendő bizonyítékok beszerzése, illetve tanuk kihallgatása céljából vizsgáló biztost, avagy küldöttséget küldjön ki.

Sulyok István,
esperes, egyh. elnök.

Bary József,
gondnok, világi elnök.

Dr Thury László,
jegyző.

Esperesi jelentés

a bihari református egyházmegye 1910. évi valláserkölcsi és anyagi állapotáról.

Nagytiszteletű s tekintetes egyházmegyei közgyűlés!

A f. évi törvényszerű egyházlátogatás eredményéről s ezzel kapcsolatban egyházmegyénk gyülekezeteinek valláserkölcsi állapotáról, anyagi helyzetéről, tanügyi és népmozgalmi adatairól, annak kiemelésével, hogy személyesen csak 13 egyházat kereshettem föl, míg a többiekben az egyh. törv. I. t.-c. 168. §-ának engedélye szerint küldöttséget bíztam meg és kértem föl e nehéz és fáradságos teendő elvégzésére, — tiszteletteljes jelentésemet a következőkben van szerencsém előterjeszteni.

I. Valláserkölcsi állapot.

Az egyházlátogatásról fölvetett s hozzám beterjesztett jegyzőkönyvek alapján egyházmegyénk valláserkölcsi életét általánosságban megnyugtatónak jelezhetem. Ha pár gyülekezetben elszomorító jelenséggel találkozunk is, mint a milyen például Biharon és Csökmön azoknak az új házasoknak tekintélyes száma, a kik életöknek a nagy forduló pontján nem érezték az isteni kegyelem kérésének szükséges voltát, vagy Zsákán a keresztség sakramentumának több esetben elmellőzése; ha bizonyos kóros tünetnek tekintem még azt is, hogy az urvacsorával élők száma több egyházban évenként mindegyre inkább fogy és a példaadás e tekintetben több helyen éppen azok részéről hiányzik, akik világító fáklyaként állítottak a gyülekezetek vezetésére: mégis több egyházainkban a vallásos buzgóságnak és áldozatkészségnek sok és felemelő példáit látva, a fokozatos fejlődés külső és belső megerősödés-

nek kétségtelen jeleit tapasztalva, a helyzetnek sötét színekkel való rajzolására elég okot nem találok. Sőt erős reménységem van az iránt, hogy lelkészársaimnak odaadó, következetes munkássága, mindenekfölött pedig az intenzívebb pásztorkodás gyakorlása következtében a valláserkölcsi életre vetődő árnyak lassanként eltűnni fognak.

Ugy a vásár- és ünnepi, mint a hétköznapi isteni tiszteletek az egyházi rendtartás szerint gyakoroltatnak. Vásár- és ünnepnapok délelőttjén egyházi beszéd tartatik, melyen 29 egyházban szép, 13-ban középszámmal jelennek meg hiveink; vasárnap délutánonként 28 egyházban káté, 2-ben biblia, 8-ban váltakozva káté- és bibliamagyarázat tartása van gyakorlatban. Nagykakucson, mivel e kis gyülekezetben alig 1—2 egyén jár templomba: csak az imádság tartása szokásos; a pelbárthidai, révi, és váradlesi egyházakban pedig vasárnap délután részvétlenség miatt nincsen isteni tisztelet.

A hétköznapi isteni tiszteletet rendszeresen megtartják mindenkor, ha a templomban a gyülekezetből valaki megjelen 37 egyházban, Élesd kivételével azonban, hol a déleesti istentisztelet is szokásos, csak a délelőtti órában. Köznapi istentiszteletet csak a bűnbánó hetekben tartanak Nagykakucson és Siteren. Valamint ezen hetekben a déleesti isteni tisztelet is gyakorlatban van két egyházban.

A bibliamagyarázat rendszeressé tétele 38 egyházban van meg. Az adventi heteken, hetenként egyszer magyarázzák a bibliát 27, — kétszer 4 egyházban; ősztől tavaszig hetenként egyszer 2, — kétszer 3 egyházban, bűnbánati heteken egyszer 1 egyházban. Fugyi, Pósalaka, Rév, és Váradles egyházakban nincsen bibliamagyarázat.

A valláserkölcsi élet erősítése és a hitbuzgóság fokozása céljából a legutóbbi évben már 25 egyházban tartottak a téli időszakban többször vagy kevesebbszer felolvasásokat. Egyházi énekkar szervezése szintén több egyházban (12) történt már az előző esztendőben. Bihar-püspökiben, Szalárdon ifjusági egyesületek működnek, Nagyváradon a Református Kör kényelmes új otthonba került. Jótékony egyesület azonban csak Nagyváradon áll fenn, amely egyuttal patronage-működést is gyakorol. Egyházi, népies irányu lapok, vallásos iratok terjesztése 31 gyülekezetben feltalálható. E nagy horderejű munkás-

ság azonban alig vagy egyáltalában meg sem kezdődött még több egyházban, amelyeknek vezetőit e helyen is kérem az írás szavaival: „Addig munkálkodjatok, míg nappal vagyon.“

A konfirmándus növendékeket 25 egyházban a lelkészek, 16-ban a lelkészek utmutatása mellett a tanítók, Kisjenőben pedig az áll. iskolai tanító oktatják és készítik elő. A konfirmálást az egyházmegyei rendeletnek megfelelő időben végzik 40 egyházban; ettől eltérő gyakorlatot követ felettes egyházhatósági engedéllyel a nagyvárad egyház, enélkül Hegyközkovácsi.

Urvacsorával éltek az 1910. év folyamán bőjtben: 3773; husvétkor: 7074; pünkösdkor: 6896; ujkenyérkor: 3872; újborkor: 3529; karácsonykor: 7164; összesen: 32308. 2301-gyel többen, mint az előző esztendőben. Betegeknek kiszolgáltattott az urvacsora a rendes osztás alkalmával 20, egyéb alkalommal 20 egyházban. 2 egyházban betegek urvacsoráztatása nem fordult elő.

Szektáriusok 22 egyházban találhatók. Nazarénusok 5 egyházban, fi 30, nő 35, összesen 65. (Zsákán fi 11, nő 13). Baptisták 14 egyházban, fi 67, nő 81, összesen 148 (Kisjenőben 26, Örvénden 12, Pósalakán 30) Felekezetenküliek 11 egyházban, fi 123, nő 136, összesen 259 (Biharon 46, Örvénden 40, Pósalakán 43, Szalárdon 74). Fugyivásárhely a hegyen lakó és folyton költözködő felekezetenkülieket, Nagyvárad a különböző szektáriusokat számszerűen kimutatni nem tudja.

Az egyházi szertartások mellőzése 15 egyházban fordult elő. Így 5 egyházban nem részesült a keresztség szekramentumában fi: 9, leány: 15, együtt: 24. (Csökmön 8, Pusztajlakon 3, Zsákán 10). Házasságukat egyházilag nem áldatta meg 13 egyházban 46 pár. (Biharon 13, Csökmön 16, Zsákán 4, Biharkeresztesen 4). Egyházi szertartás nélkül temettek el 4 egyházban fi: 3, nő: 4, összesen 7 egyén. (Csökmön 4-et, Zsákán 2-öt, Pusztajlakon 1-et.)

Vadházasságban élt 298 egyén, mely a múlt évihez képest 80 emelkedést mutat. Megjegyzem azonban, hogy a számokban való ingadozás lehetetlenné teszi, hogy e társadalmi súlyos betegségről csak megközelítő képet is alkothassunk. Annál kevésbé, mivel a nagyvárad és sza-

lárdi egyház e tekintetben még számszerű adatokat sem szolgáltat. A gyülekekezet létszámához viszonyítva, feltűnő számban vannak ilyenek Csökmön (48), Darvason (10), Fugyiban (10), Hegyközkovácsiban (10), Kismarján (14), Mezőtelegden (14), Siteren (18), Váradlesen (9).

Lelkeszi békéltetésre 14 visszás házaspár jelentkezett.

Átlépett egyházunkba fi: 12, nő: 14, összesen: 26. Kitért tőlünk két egyházban fi: 23, nő: 35, összesen 58. (Nagyváradon 16 fi és 32 nő.) Felekezetek kívüli lett fi: 1. (Csökmön.) Veszteségünk ezen a címen: fi: 11, nő: 21, összesen: 32; tehát 12-vel több mint az előző évben.

A gyülekezeti szegényekről, özvegyek és árvákról, valamint a betegekről való gondoskodás sok kívánni valót hagy fenn gyülekezeteinkben. Még mindig van egyház, ahol a szegényügynek, mint egyik elsőrendű keresztyén feladatnak az érdekében alig történik valami. Több helyen elegendőnek tartják, ha a polgári község a maga szegény alapítványából vagy közszükségleti pénztárából bizonyos segélyösszegeket utal ki a nyomorúsággal küzdő polgárainak, vagy jobb esetben a község szegényházában vagy menhelyén helyezi el a munkaképtelen aggokat. Az egyháznak azonban, mint valláserkölcsei intézménynek, az anyagi segély nyújtásán vagy kieszközlésén felül sok irányban maradnak még fenn köteleességei, amelyeket magasabb szempontokból teljesíteni kell, hogy hivatásának minden irányban valóban megfeleljen. Az egyház kebelében a szegényügyi bizottság megalakítása, ami a kiadott egyházhatósági rendeletnek megfelelően eddigelé nem mindenütt történt meg s a bizottságoknak az utasítás szerinti komoly működése kétségen kívül javulást fog eredményezni ezen a téren. De távolról sem azt akarom ezzel mondani, mitha egyházaink a szegényügy tekintetében egyáltalán semmit sem tettek volna. Mindegyik egyházunk igyekszik szegényalapot teremteni és több egyházunk, midőn ennek szüksége fenforgott: szegényeinek állandó, vagy momentán segélyt nyújtott készpénzben vagy természetben; szegény tanköteles gyermekeket ruha és tankönyvsegélyben részesített, úgy, hogy 12 egyház számadásában ez a kiadás 1040 kor. 78 fillért tesz ki.

Híveink áldozatkészsége az 1910 [év folyamán is elismerésre méltó módon nyilatkozott meg. Az urasza-

lára felajánlott adományok 1472 K. 32 fill ; különböző egyházi célokra szánt hagyományok és adományok 16801 K. 68 fill ; iskolai célokra fordítandó ajánlások 1078 K. 76 fill ; összesen : 19352 K. 76 fillért tettek ki.

Ez az adományozás egyházainkban a következő volt :

Ártánd. Urasztalra : Tolvaj Sándor és neje 4 K. Egyházfenntartási alapra : Pénzes Albert örökösei 2 K, Mihók Zsuzsánna örökösei 20 K, Szőke Lajos örökösei 5 K. Harangfelszerelésre : K. Szőke Gyula 4 K, K. Szőke Sándor 10 K, R. Nagy Sándor 4 K.

Berettyószentmárton. Urasztalra kenyeret adtak : Szilágyi Antal, Pozsgai Antal, ifj. Veres Imre, Jakó Lajos, özv. Jakó Lajosné, Dancsházi Albert 10 K értékben. *Orgonaalapra* : özv. Decski Józsefné 10 K, Tikász Mihály 10 K, Dancsházi Lajos 20 K, Harcsa Sándor 10 K, a Szilágyi László 15 K, Jakó Imre 10 K, özv. Jakó Lajosné 10 K, Törzsök János 10 K, id. Dancsházi Sándor 10 K, Szilágyi Anta 20 K, Szilágyi Imre 10 K, özv. Dancsházi Lajosné 10 K. Többen 283·50 K. *Perselyadomány* 56·97 K.

Bihar. Urasztalra kenyeret adtak : ifj. Szilágyi István, Ács Zsigmond, özv. Ötvös Mihályné, K. Szabó István, Dobrai Lajos, Kállay Sándor 8—8 K értékben. *Egyházi célra* : Moldoványi Lajos 3 K. *Perselyadomány* 45 K.

Biharkeresztes. Urasztalra : Kereszturi Lajos 6 K, Fekete Sándorné 15·60 K, Pál József 9·60, Maduskay Tivadarné 15·60 K, Lovas Gáspárné 6 K, Szigeti Elek 9·60 K, Költő Gyula 9·60 K, *Egyházi és iskolai célra* : Lovas Gáspár 10 K, Lovas Juliánna 10 K, Balogh Lajosné 10 K, Fazekas Sándorné 100 K, Fazekas Sándor 100 K, Nagy Lajos 107·98 K, Pető Bálint 5 K, Kenéz Mihály 30 K, Oáh István 20 K, Venyige Sándorné 5 K, K. Fábián Istvánné 4 K, Csepregi Istvánné 5 K, Bördös Mihály 20 K, dr. Ertsey Péter 100 K.

Biharpüspöki. Egyházi célra : Szabó Dániel Amerikából 21·25 K. *Diakonissza-alapra* többen : 214 K 20 f.

Biharszentjános Urasztalra többen 9·84 K. *Uj harangra* : Tóth István r. kath. földbirtokos 300 K, Tóth János 100 K, Király Ferenc 100 K, Király Ferencné 85 K, Király Lidia 50 K, Király István 50 K, Papanek Bódog 50 K, Könyves János 30 K, Szabó János 25 K, Bostor Lajos 20 K, K. Szabó János 20 K, Lőrinc Lajos 20 K, Cser János 20 K, Kerezsi Mihály 20 K, g. Máté József 20 K, Pénzes Sándor 20 K, Doszlop Mihály 20 K, Könyves Lajos 20 K, Tapaszi István 20 K, Kakócz József 15 K, Gergely István 10 K, Parag János 10 K, t. Máté József 10 K, Bodó János 10 K,

Parag Lajos 10 K, Csiszár József 10 K, Kakócz János 10 K, Kakócz Mihály 10 K, Kerecsi Imre 10 K, Szilágyi Zsigmond 10 K, Máté József 10 K, öz. Molnár Lajosné 10 K, Tapaszi Lajos 10 K, többen 485·30 K. *Orgonaalapra* többen 9 K. *Perselyadomány*: 5 K.

Bors. Urasztalra kenyeret és bort adtak: Dömök Kálmán, K. Varga Lajos, n. Kiss Lajos, Vas Lajos, Hegyesi János 26 K értékben. *Egyházi célra*: B. Varga János 10 K, öz. Lajos Sándorné 20 K, öz. Lovász Istvánné 3 K, B. Rácz Mihály 6 K, Bajusz Mihályné 10 K, Bajusz Gyula 10 K, Szabó Lajos 3 K. Többen *orgonára* gyűjtöttek 1685·60 K-t Papp Lászlóné *urasztali és szószéki himzett bársony terítőt* 300 K értékben, Bodó Imréné *szószék terítőt* 25 K értékben, öz. Elek Károlyné *urasztali kelyhet* 100 K értékben.

Bojt. Urasztalra kenyeret adtak: Busi P. Lajos, Varga Gyula, Erdei Lajos, Garaguly Gyula, Bán István, öz. Baranyó Imréné. *Toronyépítési alapra* néh. M. Pető Ferencné 30 K.

Csökmő. Urasztalra: Szabó Bertalanné kenyeret 5·16 K, Á. Nagy Sándorné kenyeret és bort 10·16 K, Jenei Józsefné kenyeret 5·16 K értékben. *Iskolai célra*: Hitelszövetkezet 4·50 K, Cirkói gazdaság 15·60 K, Horváth Nándor 1 K, Neumann Andor 2 K, Gyáni Ferenc 2 K, F. Tóth Ferenc 1·20 K, Vékony Lajos 1·20 K, Szabó Bertalan 7·20 K, Péter András szeghalmi birtokos „Péter Ferenc alapítványra” 28 K. *Egyházfentartási alapra*: néhai Sz. Nagy Erzsébet 100 K. *Szegényeknek és szegényalapra*: N. N. 3 K, élelmi szereket Zs. Szabó Károly 6·40 K, Nagy D. József 7·35 K, Szabó Bertalan 3·74 K, N. N. 1 K, f. Tóth Imre 2·50 K, öz. Á. Nagy Sándorné 4·40 K, Patai Jánosné 4·40 K, Nagy D. Károlyné 12·50 K, Jezernicky Gyula 1 K, ifj. Zs. Szabó János 7·48 K, F. Szabó Dániel 5·30 K, Fejes József 3 K, öz. sz. Kiss Istvánné 3 K, Nagy Dániel 8 K, Sulyok Lajos 2 K, Szabó Bertalan 10 K.

Darvas. Lelkészlak építési költségeire: Olasz Lajos 20 K, Nagy Sándor 20 K, Sági Sándor 20 K, s többen 43·36 K.

Élesd. Urasztalra kenyeret és bort: Balogh Sándor, Bóna Miklós, Balogh Andrásné, Pusztai Mihályné, Antal József 60 K értékben. *Egyházi célra*: Bethlen A. gróf 100 K, Dalkör 10 K, Pusztainé 10 K, Kovács S.-né 5 K. Dr. Ujfalusi Sándor *templomi számtáblára* 60 K. *Felolvasó estélyeken adomány* 34·72 K. *Perselyadomány* 130·10 K.

Fugyi. Urasztalra kenyeret és bort természetben Vári Gáspár 4 K, Nagy Elek 8 K, id. Takács József 2 K, Borsos József 2 K, Szathmári József 5·24 K, öz. Kalós Györgyné 3·24 K, öz. Szabó Bálintné és Szabó István 5 K.

Fugyivásárhely. Urasztalra kenyeret és bort többen 24 K ér-

tékben. *Egyházi célra*: Tóth Imre 1 K, Nagy Józsefné 1·20 K, Tóth Lajosné 1 K, Dräxler Aladárné ker. edényre 7 K, Községi képviselőtestület *templomépítésre* 50 K. *Perselyadomány* 26·39 K.

Furta. Urasztalra kenyeret és bort többen 50 K értékben. *Egyházi célra*: Jenei Mária 5 K, Szabó Juliánna 2 K, Kis István 5 K, Csordás Zsuzsánna 5 K, Antal Juliánna 10 K, Kovács Sára 5 K, K. Juhász Sándor 100 K. Rab József 10 K, Korda Károly 10 K, Herceg Juliánna 50 K, Veres Erzsébet 10 K, Técsi Juliánna 10 K, Herceg Eszter 10 K, Fodor Sára 10 K, Mester Mária 2 K, Nagy János 10 K, Molnár Róza 2 K, Bonucz Eszter 10 K, id. Vincze Imréné 4 K, Egy asszony 10 K, *Orgonára* többen 176·94 K. *Perselyadomány* 41·97 K.

Hegyközcsetár. Urasztalra kenyeret és bort adtak: Szabó Lajosné, ifj. P. Szilágyi Józsefné, Barna Istvánné, Szabó Lajos, Z. Mészáros Lajos. *Egyházi célra*: Somogyi Sándorné 3 K, öz. Kovács Sándorné 2 K, id. Szilágyi Sándor 8 K, öz. Patonai Mihályné 2 K, V. Szabó Imréné 5 K, id. Szabó Istvánné 2 K, Mészáros Imréné 2 K, Németh Péter 2 K, G. Tóth Sándorné 4 K, Tóth Mihály 2 K, ifj. Bacsa József 2 K, Vékony Lajosné 4 K. *Fentartási alapra*: néhai K. Tóth Sándorné 40 K, néh. Patonai Mihály 50 K, néh. Ujlaki Imréné 20 K, Szücs László 7 K, *Alapítvány növelésére*: Szücs László 25 K.

Hegyközkovácsi. Urasztalra kenyeret és bort többen 30 K értékben. *Egyházi célra*: Mahler György siteri birtokos 500 K. *Szegényalapra* Ujvárosi Sándor 20 K, Sz. B., 10 K. *Iskolai célra*: öz. Zathureczky Albertné 25 K.

Hegyközpályi. Urasztalra kenyeret és bort többen 22 K értékben. *Egyh. célra*: Adósságtörlesztésre 270 K. *Bájljövedelem*: 93·80 K. *Orgonaalapra*: Dr. Várady Zsigmond 20 K. *Bájljövedelem*: 15·49 K. Néh. Asztalos Rozália 20 K, néh. Asztalos Imre 30 K, Munkácsi Sámuel 6 K. *Bájljövedelem*: 91·90 K. *Toronyórára*: néh. id. Asztalos Imre 50 K, Jakab Imre egy gyászlobogót 10 K értékben.

Hegyközszáldobágy. Urasztalra: Egyedi Sándor 4 K, Szebeni Lajos 8 K, H. Kovács Sándor 4 K, Fábri Károly r. kath. 4 K. Zsiri Sándorné 4 K, Szilágyi József 4 K, Kis István családja 8 K. Soós Lajosné 4 K, Molnár Imre 4 K, Szebeni József családja *egyh. fentartásra* 40 K, öz. Zsiri Sándorné és Zsiri Juliánna *szószékterítőt* 40 K, ifj. Szebeni Lajos leánya *szószékterítőt* 10 K értékben.

Hegyközüjlak. Urasztalra kenyeret és bort: Petri Imre és neje, Bugyi Mihály, Biró László és neje, Mara Mihály, Á. Petri János, Á. Petri Sándor. *Egyh. célra*: Dr. Várady Zsigmond 30 K, Németh

Sándor 10 K, Friedmann Benő 10 K, Tóth József és neje 20 K. Fekete József és neje 1 K.

Kismarja. Fogyasztási szövetkezet egyh. és isk. célra 700 K. *Perselyadomány* : 20 K 66 fill.

Kisszántó. *Urasztalra* többen kenyeret 12 K. értékben. *Isk. célra* : Kis Sándor 2 K *Egyh. célra* : néh. Török Józsefné 20 K, Keresztesi Károly 20 K.

Köröskisjenő. *Urasztalra* kenyeret és bort adtak : Debreczeni Ferencné, Kis Mihály, Pap Sándorné, Megyeri Ferenc, Lőrinc Mihályné, Bende Imre, ifj. Göcz Jánosné, Muszka Imre, Zoványi Sándor és neje, Köteles Rákhel és Köteles Lajos 24 40 K. értékben.

Mezőtelegd. *Urasztalra* kenyeret és bort adtak többen 40 K. értékben *Egyh. célra* : Horváth József 200 K, Deák István 10 K, Lukács Jánosné 28 K. *Bájlövedelem* : 97 K. *Perselyadomány* : 29 78 K.

Mezőtelki. *Urasztalra* kenyeret és bort : Rácz Mihály, M. Domján Ferencné, Sós Lajosné, Batári Sándorné, Géczi Ferencné, Fazekas Jánosné, id. Lukács Gáspár, Sós Lajos 18 K. értékben. Zathureczky István birtokos *kántorlak építéshez* 103 mm. meszet 310 K. értékben. *Egyháztagok önkéntes munkájának értéke* 648 K, id. Fekete Imre kovács 3 80 K. *Harangalapra* Nagy Józsefné 2 K.

Nagykakucs. *Urasztalra* kenyeret és bort többen 12 K. értékben. *Egyh. célra bájlövedelem* 74 90 K. *Perselyadomány* 4 75 K.

Nagykereki. *Urasztalra* többen kenyeret és bort 40 K. értékben. *Eggy. célra* gazdák malomszövetkezete 100 K, L. M. 20 K, Fogyasztási szövetkezet 25 K.

Nagyszántó. F. Veres Józsefné két urasztali terítőt 20 K értékben

Nagyvárad. *Urasztalra* többen kenyeret és bort vagy pénzádományt adtak 453 42 K értékben. *Egyh. célra* többen 1194 40 K adtak.

Nyüved. *Urasztalra* kenyeret és bort többen 19 60 K. értékben, özv. Gálbory Sámuelné *urasztali kenyértányért* 60 K. értékben.

Örvénd. *Isk. célra* az urbéresek ismételten 500 K, *szószék és urasztali terítőt* 150 K. értékben Olasz Mihályné, *urasztali kannát* 40 K. értékben Varga Ferenc.

Paptamási. *Urasztalra* kenyeret és bort többen 40 K. értékben, *szegénygyermek alapítványra* Imre Béla és neje 114 40 K. *Perselyadomány* 17 18. K.

Pelbárhida. *Urasztalra* kenyeret és bort adtak : Gönci József, Szabó Mihály, Máté Sándor, ifj. Csomai József, Máté Lajos, Bereczky Lajos, Némethy Jenő r. kath., Bereczki Mihályné 15 60 K értékben. *Egyházi célra* adományoztak többen 11 50 K.

Pósalaka Urasztalra kenyeret adtak : Szabó Imréné, Czégény Istvánné 4 K értékben.

Pusztatoldon adományozás nem volt

Pusztajlak Urasztalra kenyeret és bort többen 29 60 K értékben. *Egyházi célra* : Szilágyi Elek 10 K, Hitelszövetkezet 150 K, volt urbéres birtokosság 500 K

Rév. Urasztalra kenyeret és bort adtak : G. Géczi Mihályné, Hollósy Gyula, H. Géczi Mihály, Técsi János, Marosi Istvánné 15 K értékben. Kovács György *papi székterítőt* 30 K értékben.

Siter. Urasztalra kenyeret és bort : Kócs Lajosné, néh. Séra Ferencné, Molnár Zsigmond, T. Varga Ferencné, Lakatos Imre, Molnár Sándorné, Takó Pál, Fazekas Pálné, Csáti Pál, V. Szabó József és neje 99 K értékben *Egyházi célra* : Lakatos Lajos 10 K, öz. Piski Péterné 10 K, öz. Bot Mihályné 10 K, id. Fazekas János 5 K, Szabó János és neje 20 K, Sebestyén Mihály 10 K, Piski Istvánné 10 K.

Szalárd. Urasztalra : Surányi Lajos, Király Zsigmond, Varga Sándor, Barát Károly, Nagy András, Sas Sándor, Fazekas Sándor kenyeret és bort 45 K értékben. *Egyházi célra* : Veres István 20 K, Pap Jánosné 40 K, Kovács Imre 15 K.

Zsáka. Urasztalra kenyeret és bort adományoztak többen 67 60 K értékben. *Egyházfenntartási alapra* : Farkas Kálmán 9 60, temető tilalom-bírságból 18 K, néh. Kovács Jánosné 10 K. *Orgonára* : Vajda János, József és Imre testvérek g. kel. 300 K, Sárvári Imréné g. kel. 20 K, dr Reinkopf Izidor izr. 20 K, Jankó Gyula r. kath. 10 K, Országgh József r. kath. 10 K, öz. Weisz Hermanné izr. 10 K, Weisz Lajos kereskedő, Lessi Miklós g. kel. 10 K, Lessi Miklósné 10 K, Pintye László 6 K, Márkus Mihály g. kel. 5 K. Weisz Márton izr. 5 K. Dürögő Pál g. kel. 2 K, Zsákavidéki takarékpénztár 50 K, öz. báró Wesselényi Istvánné 300 K, Mezey Ignác és neje 100 K, Mezey István és neje 100 K, Farkas Kálmán 50 K, Sz. Szabó József 50 K, Barta Antal 50 K, Lovász János 35 K, Mezey Kálmán 32 K, G. Gál Imre 31 K, Sárváry József 30 K, ifj. Sárvári János 25 K, Sárvári Imre 50 K, öz. Szántó Ferencné 20 K, Sz. Szabó Sándor 20 K, Z. Szántó Imre 20 K, H. Duró János 20 K, öz. R. Veres Imréné 20 K, Tóth Sára 20 K, öz. Rab Imréné 20 K, Sz. Szabó István 20 K, Dávid Lajos és neje 20 K, Vadon Miklós 20 K, id. Sárvári János, 12 K, Szigeti Imre 10 K, M. Duró István 10 K, Tóth Bálint 10 K, K. Szabó Imre 10 K, M. Szücs János 10 K, Derszi Domokos 10 K, M. Fejes Imre 10 K, M. Fejes István és neje 10 K, öz. Veres Sándorné 10 K, Kovács Sándor 10 K, A. Szücs Mihály 10 K, Vadon Sándor

10 K, özv. Incze Sándorné 10 K, Jónás Jánosné 10 K, V. Duró Mihály 10 K, Ecsedi Ferenc 10 K, G. Szabó Imre 10 K, özv. Veres Istvánné 10 K, G. Szücs József 10 K, Szabó Károly 10 K, G. Veres János 10 K, G. Gál János 10 K s kisebb összegben többen 525.50 K.

Jákóhodos Urasztalra kenyeret és bort adtak többen 24 K értékben. *Egyházi célra*: Kendi Sándor 3 K, Balog Sándor 5 K, Oláh Sándor 40 K, Hitelszövetkezet 20 K, báljövedelem 96 K.

Váncsod. Urasztalra kenyeret és bort adtak: Főnyad Pál, Zsolnai István, Kis G. Bálint, Hódosi József, Fábíán Lajos, Erőss Károly 13.20 K. értékben. *Isk. célra* a polgári község 390 K. *Orgonára*: Kovács Lajosné 34 K, ifj. Csordás Imre és Eszter 40 K, Főnyad Márton 3.60 K. *Egyházfentartási alapra* Cs. Nagy Mihály 6 K.

Váradles. Urasztalra kenyeret és bort adományoztak többen 12 K értékben. *Egyh. célra*: Cs. Nagy Lajos 1 K, Szabó Mihály 5 K, Mester Atilla 10 K, Mester Atilláné 10 K, Kis Kálmán 2 K. *Büntetéspénz* 1 K. *Perselyadomány* 30.20 K.

Gyülekezeteink különböző egyházaknak, iskoláknak és humánus intézeteknek a múlt év folyamán 995 K adományoztak, amelyből a Gusztáv Adolf egyesületnek 22.15 K, Nagypénteki társaságnak 2 K, Vakok siketek intézeteinek 8.32 K, Gyermekligának 3 K, Gyermekszanatóriumnak 25.21 K, Egyházaknak 730.16 K, Iskoláknak 108.65 K, Prot. Árvaháznak 19.20 K, Prot. Irod. Társaságnak 18.70 K, Kálvineumnak 60.90 K esik.

II. Anyagi élet és igazgatás.

A presbyteriumok minden egyházban a felettes hatóság által engedélyezett számban megalakítva; a csatári kivételével mindenütt, a törvénynek megfelelően működnek. A gyűlések jegyzőkönyveit 10 egyházban a lelkészek, 28-ban a felekezeti vagy áll. tanítók, 3-ban pedig más társadalmi állásu egyének kellő pontossággal vezetik. A körös-kisjenői egyházban a presbyterium gyűlésének jegyzőkönyve vezetés tekintetében kifogás alá esvén, a pótlás iránt a helyszínen intézkedtem.

Az anyakönyvek minden egyházban kifogástalanok. Át- és kitérésí anyakönyvek azonban még mindig nincsenek Hegyközkovácsi, Hegyközsáldobágy, Kisjenő, Pósalaka, Pusztatold és Siter egyházakban.

A felsőbb egyházhatósági közgyűlések jegyzőkönyvei levéltárban helyeztetnek el. A felettes hatósági körlevelek

is beiktatva vannak egész pontossággal 40 egyházban. Biharon azonban 1908-tól kezdve a beírás hiányzik, ugyyszintén Szentjánoson, hol összegyűjtve, borítékban kezeltetnek.

Vagyonleltár és rovatos kimutatás minden egyházban, de az évenkénti változás nincs átvezetve Fugyiban, Hegyközüjlakon, Kisjenőn és Nagyváradon.

A lelkeszi hivatalok a szükséges iktató és postakönyvvvel minden egyházban elláttattak.

Egyházi ingatlanok telekkönyvi ügye 35 egyházban rendben van. Borson a vasut által kisajátított s eddig a nagyváradai l. szert. káptalan nevén állott ingatlan rendezése folyamatban van; a kis- és nagyszántói legelőt illetőleg egyházmegyei közgyűlésünk már kellő utasítást adott, a megfelelő intézkedést azonban mindeddig megtenni nem lehetett; a kisjenői egyház az adományozott parlag szőlőt, Pusztajlak a köztérre épített harangozó-lak telekkönyvezését foganatosítani nem tudja. A siteri temető tulajdonjogának rendezése tekintetében a 97—909. sz. határozatnak a presbyterium eleget nem tett; a vancsodi belhivatalnoki legelő ügy folyamatban.

Az 1910. évi zárszámadás szerint az egyházak bevétele készpénzben 336,438·23 K, kiadása 307,277·71 K, maradvány 29,160·52 K, követelésben maradt 26,342·89 K.

Az egyházaknak a megfelelő célra használt és kezelt tőkéi és alapítványai 336,906·98 K tettek ki.

Az egyházak jövedelmét képező egyh. adó, kamatok és haszonbérek csak 12 egyházban folytak be pontosan; a hátrányok beszedése körül a törvényben megjelölt módot igénybe veszik az egyházak, de nem mindig a kívánt eredménnyel.

Az egyházainkat terhelő adósság összege 414.156 K 14 fill., amely után 1½%-tól 10%-ig menő kamat fizetetik. A tartozás tekintélyes része vagy tőkesegély vagy törlesztéses kölcsön. A múlt évi kimutatás összegének ilyen magasra emelkedését a nagyváradai egyháznak építkezésre fölvelt 248.862·53 K kölcsöne okozta.

Állami adóval 2 egyház (Fugyi 47·67 K, Rév 20 K), illetékel 2 egyház (Hegyközüjlak 96 K, Kisjenő 16·64 K) maradt az 1910. évről hátrányban.

A belhivatalnoki földek után az adót 30 egyházban az egyházi pénztár, Hegyközszáldobágyon a községi pénztár fizeti, Kisjenőn és Pelbárthidán ezt a terhet a belhivatalnokok,

9 egyházban pedig az egyházak és belhivatalnokok közösen viselik.

A múlt évi fizetéseiket belhivatalnokaink hiánytalanul megkapták 36 egyházban. Nem nyertek kielégítést Fugyiban, hol a lelkésznek 86 K, Hegyközujlakon, hol a lelkésznek 611 K 30 fill., a kántortanítónak 133 K 98 fill. és a tanítónőnek 254 K 36 fill., Kisjenőben, hol a lelkésznek 182 K, 14 köből 2 v. buza, 58 véka tengeri, Réven a lelkésznek 448 K, Siteren a lelkésznek 120 K és Jákóhodoson, hol a lelkésznek 258 K, kántornak 105 K hátrányos követelése áll fenn.

Az egyházi épületek közül a *templom* jó 37 egyházban, feltétlen javítást igényel Bojton, Csatáron, Nagyváradon és Réven, építés alatt van Mezőtelegden. A *lelkészlak* jó karban van 28 egyházban, kisebb-nagyobb javítás szükséges Biharon, Csatáron, Hegyközpályiban, Hegyközujlakon, Kisszántón, Nagykerekiben, Pelbárthidán, Réven, Siteren, Váncsodon. Átalakítandó vagy egészen újból építendő Nagykakucson és Nagyszántón. Építés alatt van Váradlesen és Pósalakán. Az egyház használatában levő iskolák jó állapotban vannak 22 egyházban. Javítandók Biharon, Darvason, Hegyközcsatárban, Nagyszántón, Pelbárthidán, Siteren és Szentjánoson a leányiskola. Rossz karban van Kisszántón s építésre vár a paptamási-i leánytanítói lakás. A melléképületek jókarban vannak 25 egyházban, javítást kívánnak Biharon, Borson, Élesden, Hegyközcsatárban, Hegyközszáldobágyon, Pósalakán, Váncsodon; rosszak Hegyközpályiban, Hegyközujlakon, Nagykerekiben, Nagyszántón, Pelbárthidán, Pusztatoldon, Réven, Siteren. Építés alatt van Nagyváradon az olaszi-i lelkészlakon; teljesen hiányzik a melléképület a pósalakai tanító udvarán.

Az összes egyházi épületek tűzkár ellen biztosítva vannak 1,138.571 koronáig, amely összegből a Fonciere biztosító intézet javára esik 949.971 K; a nagyváradi egyház pár épülete után 188.600 K más biztosító intézetet illet.

Új építkezések voltak: Berettyószentmártonban iskola 5140·25 K, Borson nagyobb mérvű templomjavítás és új torony, orgona 9240 K, Darvason lelkészlak átalakítása 1795·05 K, Fugyiban bérépület 1300 K, Mezőtelegden új toronyépítés 11761 K, Mezőtélkiben kántorlakás 5340·06 K, Nagyváradon lelkész-, kántorlakás (ujvároson) és bérépü-

let 180000 K, Örvénden iskola 6000 K, Paptamásiban kocsi-
szin 108·98 K, Pósalakán iskola 7000 K, Zsákán orgona 3200
K, Váncsodon 1738·86 K; összesen 231.764·2 K erejéig.

Az épületek karban tartására 19,584·64 K fordított.

III. *Népiskolai adatok.*

A közelebbi múlt tanévben egyházmegyénk területén a református tankötelesek száma és pedig 6—12 évig volt: fi 3825, nő 3723; összesen 7548. Több mint az előző évi létszám 127-el. A mindennapi iskolába járt fi 3632, nő 3520, együtt 7152, a tanköteleseknek 94·75%-a, mely a múlt évihez képest 207 javulást mutat. Az iskolát a tanköteles kor előtt otthagya fi 68, nő 79, együtt 147; a tanköteleseknek 1·94%-a, amely e tekintetben 41-el kedvezőbb helyzetet tüntet föl, mint a múlt évi volt. Iskolázatlanul maradt fi 123, nő 126, együtt 249, mely a tanköteleseknek 3·29%-át teszi ki; kedvezőbb az előző évinél 39-el. Az iskolát idő előtt elhagyottak és a teljesen iskolázatlanok a lélekszámhoz viszonyítva nagyobb számban vannak Ártándon (16), Biharon (57, akik állítólag mint külterületen lakók, nem az anyaegyház iskolájában tanulnak), Biharkeresztesen (22), Csökmőn (20), Darvason (28), Fugyivásárhelyen (20), Rév (8+27, hol az államiiskola türhetlen állapotban van), Szalárdon (38) és Váncsodon (17).

12—15 évig ismétlő tanköteles volt fi 1625, nő 1417, együtt 3042. Iskolába járt fi 1522, nő 1404, együtt 2826; több mint az előző évben 337-el. Feltünőbb hanyagság észlelhető Biharon, ahol 158-ból csak 78, Réven, ahol 22-ből csak 6 és Váncsodon, ahol 96-ból 74 részesült tanításban.

Egyházmegyénk területén 30 egyházban van felekezeti iskola, ide számítva nagyváradi tanítónőképző-intézet mellett fennálló gyakorló iskolát is; 11 egyházban csak állami, 1 egyházban községi és Nagyváradon a felekezeti iskolán kívül állami és községi iskola is működik. A felekezeti iskolákból vegyes 16. Az I—VI. osztály ugy a fiuknál, mint a leányoknál a hegyközujlaki leány és a nagyváradi gyakorló iskola kivételével, ahol csak I—V. oszt. működött, mindenütt meg van. Tanterem volt 59, ugyanannyi tanítóval, akik közül okleveles férfi tanító 47, nőtanító 11, igazolványos régi tanító 1. Ideiglenes tanító egy sem volt.

Konfirmáltatott fi 457, nő 470, együtt 927; a népességnek 1:39%, több az előző évinél 71-el.

Az egyházkerületi tantervet betartották mindenütt és az egyházkerület tankönyveit használták Hegyközüjlak és Paptamási kivételével, előbbi leányiskolájában más olvasókönyv és Abc, utóbbinál más Abc vétetvén fel.

A tanítás eredménye jeles: 7; jó: 24; elégséges 22; alig elégséges 4 (bihari vegyes, kismarjai vegyes, siteri leány és váncsodi vegyes); rossz 1 (kismarjai leány) iskolában. A kisszántói iskolát, honnan a tanító időközben állami iskolához neveztetett ki, sem rendes, sem segéd-tanító alkalmazható nem lévén, májusig a lelkész végezte a tanítást: megvizsgálni nem lehetett. A vallástanítást illetőleg az eredmény jó Fugyivásárhelyen, Mezőtelegden, Nagyváradon, Jákóhódoson és Váradleszen; elégséges Élesden, Fugyiban, Mezőtélkiben, Nagykakucson, Szalárdon; gyenge Kisjenőben. Az énektanítás azonban több helyen sok kívánnivalót hagy fenn s e részben az érdekelt egyházak presbyteriumai intézkedésre hivandók fel.

Az iskolák az 1907. XXVII. t.-c. követelményeinek megfelelően, Ártánd, Hegyközcsatár, Hegyközsáldobágy, Hegyközüjlak, Paptamási és Siter kivételével — minden egyházban beszerezték a tanszereket. A tantermek egészségügyi tekintetből kifogástalanok 21 egyházban (50 tanterem); kisebb-nagyobb kifogás alá esnek a borsi leány, darvasi vegyes, csatári fiú, hegyközsáldobágyi vegyes, kisszántói vegyes, nagyszántói vegyes, örvéndi vegyes, siteri leány és szentjánosi kisebb vegyes iskolák.

A más hitfelekezeti, állami és községi iskolákban tanuló tankötelesek vallásoktatásáról gondoskodás történt; Borson azonban a nagyzomlin-pusztai r. kath. iskolában a növendékek vallásoktatásban nem részesültek.

IV. Népmozgalmi adatok.

Született, illetve megkereszteltetett

törvényes fi: 1081, nő: 956, együtt: 2037

törvénytelen fi: 112, nő: 104, együtt: 216

együtt fi: 1193, nő: 1060, összesen: 2253

A szülöttek, illetve a megkereszteltek száma a népességnek 3:35 százaléka, mely a múlt évihez képest 188

fogyást tüntet föl. A törvénytelen szülöttek a szülöttek számának 9·58 százalékát teszi ki; kevesebb mint az előző évben 43 al. Törvénytelen születés nem fordult elő Artádon, Borson, Hegyközsáldobágyon, Kísszántón, Nagyszántón, Nyüveden, Pusztatoldon és Váncsodon.

Meghalt fi: 818, nő: 852, együtt: 1670; a népességnek 2·59 százaléka; több mint az előző évben 55-el.

Házasságra lépett tiszta pár 408, vegyes 101, együtt: 509 pár; a népességnek 0·77 százaléka, 52-vel kevesebb mint a múlt évben. A vegyes házasságoknál megegyezés jött létre a születendő gyermekekre nézve javunkra 34, kárunkra 37 esetben (Nagyváradon + 17—34), így a veszteség 3.

Az egyházmegye népessége 1910 december 31-én az anyaegyházban fi: 30 845, nő: 30 550, összesen: 61 395; a szórványokban fi: 1465, nő: 1392, összesen: 2457. Együtt fi: 32 350, nő: 31 942, összesen: 64 252.

Kiváló tisztelettel vagyok

Nagyvárad, 1911 augusztus hó 15.

Sulyok István,

esperes.

Betűsoros tárgymutató

**a bihari református egyházmegye 1911. évi szeptember hó
29-én Nagyváradon tartott közgyűlésének jegyzőkönyvéhez.**

	Szám.
Adományokért és hagyományokért az egyházmegye köszönetet mond — — — — —	155
Állami iskolák állapotára a közig. biz. figyelme felhivatik —	164
Dr. Balthazár Dezső püspök üdvözlése — — — — —	131
Bartha József nyugdíjazása — — — — —	168
Br. Bánffy Dezső emlékezete — — — — —	168
Bethlendy Sándor áll. segély kérvénye — — — — —	241
Bethlendy Sándor legelő kárpótlási kérvénye — — — — —	215
Bihar a körleveleket jkönyvbe irassa — — — — —	158
Bihari presbyterium figyelme a vegyes iskola elégtelen eredményére fölhevitatik — — — — —	165
Bihari egyház ideiglenes kölcsöne — — — — —	168
Bihari lelkészi díjlevél megerősítettik — — — — —	189
Bihari zárszámadás jóváhagyatik — — — — —	187
Bihari IV-ik tanítói állás díjlevele jóváhagyatik — — — — —	199
Bihari egyház kölcsöne — — — — —	206
Biharszentjános a körleveleket jkönyvbe irassa — — — — —	158
Biharszentjános egyház ingatlan eladása — — — — —	209
Bors telekkönyvi ügye — — — — —	159
Borsi lelkészi díjlevél jóváhagyatik — — — — —	190
Bojti tanítói díjlevél jóváhagyatik — — — — —	201
Buzás Jolán eltávozása — — — — —	168
Csáki Gábor távozása — — — — —	168
Cseh Ferenc követelési ügye — — — — —	247
Csökmői alapító levél — — — — —	217
Csutoros Elek siteri lelkész beiktatása — — — — —	169
Darvas a külterületeken a vallásos oktatásról gondoskodik —	167
Darvas iskolája takarításáról gondoskodik — — — — —	182
Darvasi zárszámadás jóváhagyatik — — — — —	184
Darvasi egyház tőkesegély kérvénye — — — — —	229
Darvasi egyház a normál adókulcs életbeléptetését kéri —	204
Díjlevelekre vonatkozó utasítás — — — — —	136
Egyházi javadalmak ingatlanairól szóló miniszteri értesítés	138
Egyházmegyék területén levő polg. közösségekre vonatkozó egyhker. rendelet — — — — —	139
Egyházlátogatási jkönyv tervezet — — — — —	143

	Szám.
Egyháziasságra felhívás — — — — —	152
Egyházi szertartások mellőzése ellen utasítás — — — — —	153
Egyházi tűzbiztosítási intézet felállítása — — — — —	179
Dr. Eröss Lajos alapítványa — — — — —	132
Eröss Károly legelő kárpótlási kérelme — — — — —	215
Esperes gyűlést megnyitó imádsága — — — — —	127
Esperes gyűlést megnyitó beszéde — — — — —	127
Esperes időszaki jelentése — — — — —	168
Esperesi jelentés — — — — —	145
Farkas Lajos mellékfoglalkozása — — — — —	228
Fördös Zoltán furtai tanító megerősítése — — — — —	173
Fördös Zoltán kisszántói tanító megerősítése — — — — —	172
Fugyii lelkész adventben bibl. magy. — — — — —	148
Fugyii lelkészi díjlevél — — — — —	191
Fugyii egyház segély kérvénye — — — — —	232
Fugyii egyháztanács 29—911 sz. határozatot megsemmisíttetik — — — — —	226
Fugyi a rovatos kimutatásába a változást vezesse át — — — — —	157
Fugyi a belhivatalnokok hátralékos fizetését szolgáltassa ki — — — — —	161
Fugyivásárhelyi lelkészi díjlevél — — — — —	192
Fugyivásárhelyi egyház segélykérvénye — — — — —	233
Fugyivásárhelyi előkönyörgő segélykérvénye — — — — —	234
Fugyivásárhely magtáralap alapító levele — — — — —	218
Fugyivásárhelyi magtári alapszabály — — — — —	222
Furta III-ik tantermet építhet — — — — —	168
Furta iskoláját fogassal lássa el — — — — —	182
Furtai tanítói földek haszonbéri szerződése — — — — —	212
Gyermekvédelemre fölhívás — — — — —	134
Gyulavárii felebbezett lelkészválasztás ügye — — — — —	245
Hajdu Zoltán tanító eltávoztása — — — — —	168
Hegyközcsonkai tőkesegély elhelyezése — — — — —	168
Hegyközcsonkai presbytérium feloszlatása — — — — —	168
Hegyközcsonkai egyház segély kérvénye — — — — —	235
Hegyközcsonkai a' konfirmációi időt tartsa be — — — — —	151
Hegyközcsonkai az át és kitérés anyakönyvet szerezze meg — — — — —	156
Hegyközcsonkai egyház ideiglenes kölcsöne — — — — —	168
Hegyközcsonkai lelkészi díjlevél — — — — —	193
Hegyközcsonkai egyház segélykérvénye — — — — —	236
Hegyközcsonkai egyház kölcsöne — — — — —	207
Hközszáldobágy az át és kitérés anyakönyvet szerezze be — — — — —	156
Hközszáldobágy segélykérvénye — — — — —	235
Hegyközüjlek a rovatos kimutatásba a változást vezesse át — — — — —	157
Hegyközüjlek a belhivatalnokok fizetését szolgáltassa ki — — — — —	161
Időszaki tanács megalakítása — — — — —	244
Ifjusági egyesületek szervezése — — — — —	133
Iskolákra vonatkozó utasítások — — — — —	168
Jákóhodosi egyház ideiglenes kölcsöne — — — — —	168
Jákóhodosi lelkészi díjlevél — — — — —	197
Jákóhodosi belhivatalnokok hátralékos fizetését szolgáltassa ki — — — — —	161
Kágyi József nyugdíjazása — — — — —	168

	Szám.
Kálvineum kérvénye — — — — —	216
Kismarjai presbyterium figyelme felhivatik a leányiskola eredménytelenségére — — — — —	165
Kismarjai új egyházi adózás engedélye — — — — —	205
Kisszántó telekkönyvi ügye — — — — —	159
Kisszántói egyház épületeit javítsa — — — — —	162
Kisszántói zárszámadás jóváhagyatik — — — — —	184
Kisszántói lelkészi és tanítói földek haszonbéri szerződése	213
Kiss Nándor berettyószentmártoni tanító megerősítése —	171
Kincses Ilona váncsodi tanítónő megerősítése — — —	175
Kolozs Károly ártándi tanító megerősítése — — — —	170
Közalapi tőke kamat segélyre vonatkozó egyhker. rendelet	140
Közig. pénztár 1912 évi költségvetése — — — — —	203
Köröskisjenői egyház az át és kitérés anyakönyvet szeresse be — — — — —	156
Köröskisjenői egyház a rovatos kimutatásba a változást vezesse át — — — — —	157
Köröskisjenői egyház telekkönyvügye — — — — —	159
Köröskisjenői egyház a belhivatalnokok hátralékos fizetését szolgáltassa ki — — — — —	161
Köröskisjenői egyház magtári zárszámadás ügye — — —	187
Lehóczki Lajos vallástani pótvizsgálata — — — — —	184
Lelkészi lakásra vonatkozó szabályzat — — — — —	202
Lelkészi jövedelemre vonatkozó felterjesztés — — — —	180
Madarak és fák napjának megtartása — — — — —	135
Megbizó levelek átvizsgálása — — — — —	128
Missiói bizottság előterjesztése — — — — —	186
Molnár Albert váncsodi tanító megerősítése — — — —	176
Molnár Vincze és Papp Károly fegyelmi ügye — — — —	246
Nagy Erzsébet örvéni tanítónő megerősítése — — — —	174
Nagykakucsai lelkész vasárnap délután káté vagy bibl. magyarázatra utasítatik — — — — —	145
Nagykakucsai egyház épületeit javítsa ki — — — — —	162
Nagyszántó telekkönyvi ügye — — — — —	159
Nagyszántói lelkészi díjlevél — — — — —	194
Nagyszántó segély kérvénye — — — — —	237
Nagyszántó egyház kölcsöne — — — — —	210
Nagyvárad a vadházasságban élők és sektáriusok számát szolgáltassa ki — — — — —	154
Nagyvárad a rovatos kimutatásába a változásokat vezesse át	157
Nagyvárad tanítónőképző és internátus költségelőirányzata	188
Németh István s. I. beiktatása — — — — —	168
id. Nyeste István az interkaláris jövedelem visszafizetésére vonatkozó kérvénye — — — — —	227
Nyikos Sándor s. lelkész alkalmazást kér — — — — —	225
Nyüvedei „magtáralap“ alapszabálya — — — — —	221
Orsz. ref. lelkészi nyugdíj özvegy-árva gyámintézet új ügyrendje — — — — —	144

	Szám
Örvéndi tanítói díjlevél jóváhagyása — — — — —	200
Papp Károly fegyelmi ügye — — — — —	246
Paptamási egyházi épületeit javítsa — — — — —	162
Pelbárhidán vasárnap d. u. isteni tisztelet tartassék — — — — —	147
Pelbárhidai lelkészi díjlevél — — — — —	195
Pelbárhidai „magtáralap“ alapítólevele — — — — —	219
Pósalakán adventben bibl. magy. tartassék — — — — —	148
Pósalakai lelkészilak renoválása — — — — —	168
Pusztatold az át és kitérés anyakönyvet szerezz be — — — — —	156
Pusztajlak telekkönyvi ügye — — — — —	159
Pusztajlaki egyház segélykérvénye — — — — —	238
Révi adventi isteni tisztelet — — — — —	149
Révi lelkészi díjlevél — — — — —	194
Révi egyház segélykérvénye — — — — —	239
Révi egyház rendkívüli adókimutatása — — — — —	208
Révi egyház a behivatalnokok hátralékos fizetését rendezze — — — — —	161
Siter az át és kitérés anyakönyvet szerezz be — — — — —	156
Siteri temető ügye — — — — —	160
Siter a behivatalnokok hátralékos fizetését rendezze — — — — —	161
Siteri bresbyterium figyelme a leány iskola eredménytelenségére felhivatik — — — — —	165
Siteri zárszámadás jóváhagyása — — — — —	184
Siteri magtár számadás — — — — —	187
Szabályrendelet a lelki gondozás teljesítéséről — — — — —	142
Sz. Szabó István s. lelkész beiktatása — — — — —	168
Szalárdi ingatlan haszonélvezetének telekkönyvezése — — — — —	211
Szilágyi Károly felebvezése — — — — —	224
Szokolai Béla államsegély kérvénye — — — — —	242
Szörványok lelki gondozása — — — — —	181
Szücs László felebvezése — — — — —	223
Tanítóképviselekre a szavazás elrendeltetik — — — — —	178
Tanító testület kérelme — — — — —	183
Tanítók eskütétele — — — — —	177
Tankötelesek beiskolázása — — — — —	163
Tavaszi gyűlésről elmaradtak igazolása — — — — —	168
Távollevők igazolása — — — — —	129
Távolmaradásukat nem igazoltak körüli eljárás — — — — —	130
Zsákai iskola ügy — — — — —	182
Zsákai alapító levelek — — — — —	220
Vallásos felolvasások tartása — — — — —	150
Vallás és ének tanítás az áll. iskolában — — — — —	166
Varga Gedeon államsegély kérvénye — — — — —	243
Vegyes házasság körüli eljárás — — — — —	141
Váradles adventi isteni tisztelete — — — — —	149
Váradles segélykérvénye — — — — —	243
Váradlesi lelkészi föld felesbérleti szerződése — — — — —	214
Váncsodi vegyes iskola — — — — —	165
Váncsodi lelkészi díjlevél — — — — —	196

